ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

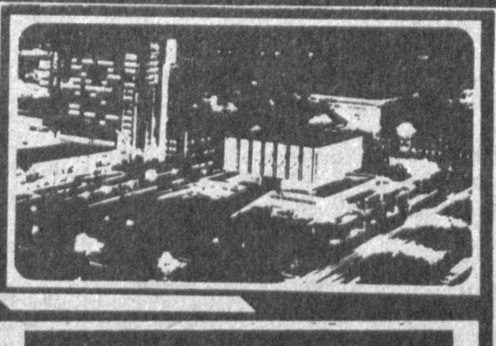

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 96 (8.680) ◆ 1995 йил ◆ 18 август, жума ◆ Сотувда эркин нархда

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг тўрт йиллиги олдидан

МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

СУРАТДА: мажлис пайти. Р. Жуманиёзов (ЎзА) олган сурат.

1995 йил 16 август куни Ўзбекистон Республикаси Миллий хавфсизлик кенгашининг биринчи мажлиси бўлди. Унда Ўзбекистон Республикаси ички ва ташқи сиёсатининг энг муҳим муаммолари муҳокама қилинди.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг биринчи сессиясида қилган маърузасида миллий хавфсизлик кенгашини тузиш зарурлигини асослаб берган эди.

Кенгаш давлатнинг юқори мансабдор шахсларининг маслаҳат органи бўлиб, миллий хавфсизликни таъминлаш бўйича давлат сиёсати қоидаларини белгилаб бериши, шахс, жамият ва давлат хавфсизлигини таъминлашнинг комплекс дастурларини ишлаб чиқиши лозим.

Шунга мувофиқ, 1995 йил 1 май куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Ўзбекистон Республикасининг Миллий хавфсизлик кенгаши тўғрисида»ги Фармони чиққан ва унда кенгаш таркиби ва Низоми тасдиқланган эди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти — Кенгаш Раиси биринчи мажлисда сўзга чиқиб, Миллий хавфсизлик кенгашининг вазифаларини белгилаб берди.

Мажлисда шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий доктринаси тўғрисидаги масала ҳам кўриб чиқилди.

(ЎзА).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ПЕНСИЯЛАР, НАФАҚАЛАР, СТИПЕНДИЯЛАР ҲАМДА РЕСПУБЛИКАНИНГ БЮДЖЕТ МУАССАСАЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИДА ИШ ҲАҚИ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Республика аҳолисини ижтимоий муҳофаза қилишни таъминлаш ва меҳнат ҳақининг рағбатлантирувчи аҳамиятини ошириш мақсадида:

1. 1995 йил 1 сентябридан бошлаб Узбекистон Республикасининг ҳудудида:

иш ҳақининг энг оз миқдори — ойига 250 сўм;

меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори — ойига 645 сўм;

фуқароларнинг солиққа тортилмайдиган даромади энг оз миқдори — ойига 400 сўм;

ягона тариф сеткаси бўйича бошланғич (нулинчи) разряднинг энг оз миқдори — ойига 400 сўм миқдорида белгилансин.

2. 1995 йил 1 сентябридан:

бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи ўрта ҳисобда 1,33 баравар;

мактаблар, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари, бошқа халқ таълими муассасалари ўқитувчиларининг, профессор-ўқитувчилар таркиби ва раҳбарларининг иш ҳақи меҳнатга ҳақ тўлаш ягона тариф сеткаси бўйича разрядни ошириш ҳисобига ўртача 1,5 баравар кўпайтирилсин.

3. 1995 йил 1 сентябридан бошлаб ҳозирги вақтда амалда бўлган барча турдаги пенсияларнинг, олий ўқув юртлари талабалари, ўрта махсус ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчилари стипендияларининг миқдорлари ўрта ҳисобда 1,33 баравар оширилсин.

4. 1995 йил 1 сентябридан қуйидагилар белгилаб қўйилсин:

бола икки ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилиш учун оналарга нафақалар миқдори ойига 350 сўм;

болалигидан ногиронлар учун нафақалар миқдори ойига 645 сўм;

зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ва меҳнатга қобилиятсиз фуқаролар учун нафақалар миқдори ойига 400 сўм.

5. Иш ҳақига устама ва қўшимча ҳақларнинг барча турлари, шунингдек, болали оилаларга нафақалар ҳамда энг оз иш ҳақига нисбатан белгиланган бошқа тўловлар ушбу Фармонда кўрсатилган энг оз иш ҳақи миқдори асосида 1995 йил 1 сентябридан бошлаб амалга оширилади.

6. Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги, Меҳнат вазирлиги, бюджетдан пул билан таъминланадиган вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, ташкилотлар ва муассасалар мазкур Фармон қоидаларига асосланиб пенсиялар, нафақалар, стипендияларнинг ва ходимлар мансаб окладларининг миқдорлари ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқилишини таъминласинлар.

7. Бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақини, пенсиялар, нафақалар ва стипендиялар миқдорини ошириш билан боғлиқ харажатлар республика давлат бюджети ва ижтимоий суғурта фонди ҳисобидан қоплансин.

8. Бюджет ҳисобидан пул билан таъминланувчи муассасалар ва ташкилотларнинг ходимларини рағбатлантириш мақсадида уларга меҳнат ҳақи фондининг 15 фоизи миқдорида ходимларни моддий рағбатлантириш махсус фондини ташкил қилишга рухсат берилсин.

Бюджет муассасалари ва ташкилотлари раҳбарларига мазкур фонд маблағлари ҳисобидан ходимларнинг иш ҳақига шахсий устама ҳақларни белгилаш ҳуқуқи берилсин.

Ана шу фондни ташкил этиш билан боғлиқ сарф-харажатлар 1995 йилда меҳнат ҳақи фондини тежаш ҳисобидан, 1996 йилдан бошлаб эса республика бюджети ҳисобидан қоплансин.

Молия вазирлиги бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларини моддий рағбатлантириш махсус фонди тўғрисида Низомни тасдиқласин ҳамда уни аниқ мақсадни кўзлаб фойдаланилиши устидан таъсирчан назоратни амалга оширсин.

9. Хўжалик ҳисобидаги корхоналар ва ташкилотлар иш ҳақини ўзларининг даромад манбалари ҳисобидан меҳнат ҳақи фонди доирасида оширсинлар ва бунда мазкур Фармон билан белгиланган энг оз иш ҳақи кўпайтирилишини таъминласинлар.

10. Узбекистон Республикаси Президентининг 1995 йил 7 февралдаги 1080-сон Фармони (4-банди бундан мустасно) ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

11. Вазирлар Маҳкамаси ушбу Фармоннинг бажарилишини назорат қилишни таъминласин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 16 август.

«ПЕНСИЯЛАР, НАФАҚАЛАР, СТИПЕНДИЯЛАР ҲАМДА РЕСПУБЛИКАНИНГ БЮДЖЕТ МУАССАСАЛАРИ ВА ТАШКИЛОТЛАРИДА ИШ ҲАҚИ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА» ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ФАРМОНИГА ШАРҲ

Давлатимиз раҳбари ва Ўзбекистон ҳукумати республика аҳолисини ижтимоий муҳофаза қилиш масалаларини доимо диққат марказида тутиб келмоқдалар. Мамлакатимиз Президентининг ушбу Фармони ҳам бунинг далили бўлиб, уни рўёбга чиқаришга фақат шу йилнинг охиригача республика бюджетидан 6 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ажратилади, бир йилга ҳисоблаганда эса 18 миллиард сўмни ташкил қилади.

Бу эса хизматлари эвазига ҳақли равишда дам олаётган фуқароларнинг барча турдаги пенсияларини, шунингдек, республика олий ўқув юртлари талабаларининг, техникумлар ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендияларини ўрта ҳисобда 1,33 баравар кўпайтириш имконини беради. Меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори 1,5 баравар ошириладн ва 645 сўмни, стипендиялар миқдори эса 565 сўмни ташкил қилади. Шу мақсадлар учун бюджетдан 2,3 миллиард сўм маблағ сарфланади.

Бола 2 ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилиш учун оналарга бериладиган нафақалар 1,4 баравар оширилади, болалигидан ногиронлар учун нафақалар эса 1,6 баравар кўпайтирилади ва ойига 645 сўмни ташкил қилади. Бунинг учун йил охиригача бюджетдан 500 миллион сўм маблағ ажратиш талаб этилади.

1 сентябрдан бошлаб энг оз иш ҳақи миқдори 1,7 баравар оширилади ва у 250 сўмни ташкил этади. Фуқароларнинг солиққа тортилмайдиган даромади ойига 400 сўм миқдорида белгиланаяпти. Бюджет муассасалари ва ташкилотларда иш ҳақи 1,33 баравар кўпайиб, ўрта ҳисобда 910 сўмни ташкил қилади, бу эса йил охиригача 3 миллиард сўмдан кўпроқ қўшимча маблағ ажратилишини тақозо этади.

Шу билан бир қаторда Фармонда бюджет муассасаларига ходимларни моддий рағбатлантириш мақсадида меҳнат ҳақи фондининг 15 фоизи миқдорида махсус фонд ташкил қилишга рухсат берилади.

Республикада халқ таълими ва олий таълим тизими ходимларига ҳамиша катта эътибор бериб келинди. Фармонда мактаб ўқитувчиларининг, олий ўқув юртлари, техникумлар ва ҳунар-техника билим юртлари профессор-ўқитувчилар таркибининг иш ҳақини 1,5 баравар ёки ўрта ҳисобда 400 сўм кўпайтириш кўзда тутилган.

Мазкур Фармонда назарда тутилаётган чора-тадбирлар фақат бюджет маблағлари ҳисобидангина Ўзбекистон аҳолисидан салкам 4,5 миллион кишининг моддий аҳволини яхшилаш имконини беради.

Бундан ташқари, республиканинг хўжалик ҳисобидаги корхоналар ва ташкилотларига иш ҳақини ўзларининг даромад манбалари ҳисобидан меҳнат ҳақи фонди доирасида ошириш ва бунда мазкур Фармонга мувофиқ энг оз иш ҳақи кўпайтирилишини таъминлаш тавсия этилган.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Вазирлар Маҳкамасида Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков раислигида 26 августда Тошкент шаҳрида бошланадиган теннис бўйича Президент Кубоги учун мусобақани ўтказишга тайёргарлик бўйича ташкилот қўмитасининг мажлиси бўлиб ўтди.

❑ Қозоғистоннинг қўшни Мангқистов вилояти вакиллари Нукусда бўлиб, Қорақалпоғистон билан ўзаро фойдали иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш масалаларини муҳокама этдилар.

❑ Жарқўрғон туманида уруғлик пахта теримига киришилди.

❑ Бухоро шаҳрида Бухоро ва Навоий вилоятлари тадбиркорларининг бизнес анжумани ўтказилди. Ана шундай анжуман кеча Тошкент вилоятида ҳам бўлиб ўтди.

❑ Камчик довонидан ўтадиган, Фарғона водийсини Тошкент билан боғлайдиган 52 километрли йўл қурилиши ниҳоясига етмоқда.

❑ Қашқадарёда Мустақиллик кунининг тўрт йиллигигача 120 дан кўпроқ иншоотни фойдаланишга топшириш мўлжалланган. «Каштекс» тўқимачилик комбинати, Касбидаги Германиянинг «Винклер» фирмаси асбоб-ускуналари ўрнатилган нон заводи, Муборакдаги 15 минг ўринли стадион, Қаршидаги «Яшил театр» шулар жумласидандир.

❑ Бугундан 1 АҚШ долларининг сотиб олиш ва сотиш тижорат қиймати 31 сўм 50 тийин бўлди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Бугун Россия Бош вазирининг ўринбосари Алексей Большаков Алматига келади. У Қозоғистон раҳбарияти билан Россия, Беларусь ва Қозоғистон ўртасида имзоланган божхона иттифоқини амалга ошириш масалаларини муҳокама этади.

❑ Тансу Чиллернинг Қозоғистон, Қирғизистон ва Туркманистонга беш кунлик расмий ташрифи ниҳоясига етди. Кеча у Ашхабодда Президент Сапармурод Ниёзов билан Туркманистон ва Туркия ўртасида ўзаро ҳамкорликни ривожлантиришга оид қатор ҳужжатларни имзолади.

❑ Чеченистонда дудаевчиларни қуролсизлантириш жараёни бошланди. Кеча Шали ва Гудермес шаҳарларида Чеченистон айрим қуролли бўлинмалари Россия федерал қўшинларига ўз қурол-яроғларини топширдилар.

❑ Озарбайжон Президенти Ҳайдар Алиев Конституциявий мажлисда яқинда бир гуруҳ генераллар мамлакатда ҳарбий тўнтариш қилишга уринганликларини расман баён этди. Улар ҳозир ҳибсга олинган.

❑ Кеча Кемерово шаҳрида оиласи ночор шароитда бўлган, ўзи ишсиз 23 ёшли Евгений Жеренков қўлидаги икки граната билан таҳдид этиб, тўрт йўловчи бўлган автобусни қўлга олди. Хавфсизлик хизмати ходимлари бир неча соатлик музокаралардан сўнг бирор қурбонсиз террорчини ушлашга муваффақ бўлишди.

❑ Бугун Россия чегара хизматининг директори Андрей Николаев Душанбега келади. У Тожикистон раҳбарияти билан сўнгги кунларда аҳвол тобора мураккаблашаётган тожик-афғон чегарасидаги вазиятни муҳокама этади.

❑ Машҳур эстрада юлдузи Алла Пугачёва шу йил 1 сентябрдан бошлаб вақтинча саҳнани тарк этишини эълон қилди. У ўзини оиласига, бўлажак фарзанди тарбиясига бағишламоқчи.

ХОРИЖДА

❑ Венада икки томонлама ташқи иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида Ўзбекистон-Австрия битими имзоланди. Унга мувофиқ томонлар савдода бир-бирига энг қулай шарт-шароит яратиб бериш, шунингдек ўзаро фойдали соҳаларда ҳамкорлик қилиш, ҳар икки мамлакат пойтахтида савдо ваколатхоналари очишга қарор қилганлар.

❑ Кеча Хитойда шу йил бошидан бери иккинчи марта ер ости ядро синови ўтказилди.

❑ Колумбияда 90 кун муддатга фавқулодда ҳолат жорий этилди. Бу мамлакатда ғоят кескин тус олаётган жиноятчиликни жиловлаш мақсадида қилинди.

❑ Ҳозирнинг ўзида Югославия Иттифоқ Республикасига Серб Краинасидан 135 минг қочоқ келди. Яқин орада яна камида 200-300 минг сербларнинг бу ерга келиши кутилмоқда.

❑ Америкада чиқадиган «Форбс» журнали маълумотларига кўра, ҳозирги пайтда жаҳонда бойлиги АҚШ доллари ҳисобида 1 миллиарддан кўп бўлган 358 киши бор экан. Бу рўйхатни «Майкрософт» корпорациясининг эгаси Билл Гейтс бошлаб беради. Унинг бойлиги 12,9 миллиард долларни ташкил этади. Яна бир америкалик сармоядор Уоррен Баффетт эса 10,7 миллиард доллар бойликка эга экан. Ўтган йил бу рўйхатда биринчи ўринда бўлган япониялик тижоратчи Иосиаки Цуцумининг бойлиги 500 миллион долларга кўпайиб, 9 миллиард долларга етса ҳам унга учинчи ўрин насиб этди, холос.

20 август — Ўзбекистон Республикасининг ҳаво флоти куни

МАМЛАКАТИМИЗ ЛОЧИНЛАРИ

Республикамиз ҳаво флоти ходимлари учун бу йил ўзгача йилдир. Чунки улар биринчи бор Ўзбекистон Республикаси ҳаво флоти кунини байрам қиладилар. Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг яқинда чиқарган Фармонида бундан буён август ойининг учинчи якшанбаси «Ўзбекистон Республикасининг ҳаво флоти куни» этиб белгиланди.

... Тошкент аэропортида куну тун ҳаёт қайнайди. Бу ердан дунёнинг турли бурчакларига парвоз этаётган ва жаҳоннинг кўпгина давлатларидан учиб келиб ўзбек заминига қўнаётган самолётларнинг сон-саноғи ниҳоятда кўп. Ҳозирги пайтда қарийб 20 та мамлакатга мунтазам равишда йўловчи ва юкларни элтиб бериш йўлга қўйилган. Германия, Англия, Ҳиндистон, Бирлашган Араб Амирликлари, Покистон, Хитой, Таиланд, Саудия Арабистони, Малайзия, Сингапур, Жанубий Корея, Нидерландия каби мамлакатларга ҳаво йўллари очилди. Яқиндан бошлаб Нью-Йорк, Париж, Рим, Қоҳира, Хошимин шаҳарларига ҳам парвозлар бошланди.

Айни кунларда «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси раҳбарияти Японияга мунтазам самолётлар қатнови тўғрисидаги масала хусусида бош қотирмоқда. Шуни таъкидлаш керакки, ўтган йилнинг ўзидагина Тошкент аэропортининг халқаро линияларга йўловчилар оқими 20 фоизга кўтарилди, авиакомпания хизматидан бир миллиондан зиёд киши баҳраманд бўлди.

... Мана, Тошкент заминига Лондондан учиб келган навбатдаги А— 310 самолёти оҳиста қўнди. Тошкент аэропорти халқаро ташиш хизматининг ходимлари экипаж аъзоларини биринчи бўлиб қаршилайдилар. Биз ана шу хизмат бошлиғи Равшан Тўлаганов билан гаплашдик. У ўз сўзида кейинги уч йил мобайнида уларнинг хизмати уч бараварга ошганлигини таъкидлади.

— Агар биз, — дейди суҳбатдошимиз, — авваллари ҳафтасига бор-йўғи 7-8 рейсни қабул қилган бўлсак, эндиликда уларнинг сони ҳафтасига 100 та рейсдан ошиб кетди. Шу боисдан халқаро ташиш хизматида ишлаш кишидан юксак маҳорат ва масъулият талаб этади. Шунинг учун ҳам бизда ишлайдиганлар дунёда бўлаётган воқеалардан яхши хабардор бўлиши, бизга ташриф буюрадиган меҳмонлар келган мамлакат тарихини яхши билишлари керак. Халқаро ташиш хизматида 300 га яқин киши меҳнат қилмоқда. Зиё Низомов, Наташа Ушакова, Бахтиёр Ҳакимов ва Нина Сливкина бош бўлган тўрт смена аъзолари туну кун йўловчилар хизматида.

Оқшомхонлар эътиборига ҳавола этилаётган ушбу суратда ҳам ўз касбининг фидойилари тасвирланган. Улар ўзларининг касб байрамлари — Ўзбекистон Республикасининг ҳаво флоти кунини ИЛ-62 ҳаво кемасида ажойиб парвозлар қилиб кутиб олаётган фидойилардир. Булар — (чапдан-ўнгга) штурман Г. Крюков, бортмуҳандис О. Ефстифеев, иккинчи учувчи А. Федотов, ҳаво кемасининг капитани М. Сорокин, бортрадист М. Усеновлардир. Бу беш ўғлон ўзларининг сидқидилдан қилаётган меҳнатлари билан кўпчилик ҳурматига сазовор бўлган. Экипаж аъзоларига янги йўналиш — Тошкент— Афина — Тошкент йўналиши бўйлаб биринчи рейсда парвоз этиш ишониб топширилди. Сураткашимиз уларни Греция пойтахтига парвоз этаётган пайтда тасвирга туширди.

Парвозингиз доимо яхши ўтсин, мамлакатимиз лочинлари!

Саид СОЛИЕВ.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ЯНГИ НОМЛАР

Тошкент шаҳар ҳокими К. Н. Тўлаганов маҳалла қўмиталари, меҳнат жамоалари, ташкилотлар, ижодий уюшмалар ҳамда жамоатчилик вакилларининг расмий илтимослари ва шаҳар Атамалар комиссиясининг таклифларини кўриб чиқиб, Тошкент шаҳридаги айрим кўчалар ва объектлар номларини ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилди.

Ушбу қарорга мувофиқ:

Яккасарой туманида:

Карл Либкнехт кўчаси — Академик Восит Воҳидов кўчаси;

Мирзо Улуғбек туманида:

Свердлов кўчаси — Махатма Ганди кўчаси;

Свердлов 1-тор кўчаси — Махатма Ганди 1-тор кўчаси;

Свердлов 2-тор кўчаси — Махатма Ганди 2-тор кўчаси;

Римский-Корсаков кўчаси — Қиёт кўчаси;

Ўқитувчи «А» кўчаси — Ғалабанинг 50 йиллиги кўчаси;

Котов кўчаси — Малик Ҳакимов кўчаси;

Кропоткин кўчаси — Раҳмонберди Икромов кўчаси;

Кропоткин 1-тор кўчаси — Раҳмонберди Икромов 1-тор кўчаси;

Пржевальский тор кўчаси — Раҳмонберди Икромов 2-тор кўчаси;

Юнусобод туманида:

Чита кўчаси — Дарвозакент кўчаси;

Обский кўчаси — Қоранкўл кўчаси;

Новгород кўчаси — Бўзсувбўйи кўчаси;

Шчорс кўчаси— Шивли кўчаси;

Авиценна кўчаси — Фахри Камол кўчаси;

Шайхонтоҳур туманида:

4-Тинчлик тор кўчаси — Маҳмуд Маърупов тор кўчаси;

Миробод туманида:

Грант Оганьянц 2-тор кўчаси — Сарбон кўчаси;

Грант Оганьянц кўчаси — Сарбон берк кўчаси;

Грант Оганьянц 1-тор кўчаси — Сарбон 1-тор кўчаси;

Грант Оганьянц 4-тор кўчаси — Сарбон 2-тор кўчаси;

Грант Оганьянц муюлиши — Сарбон 3-тор кўчаси;

Грант Оганьянц 3-тор кўчаси — Грант Оганьянц тор кўчаси;

Сирғали туманида:

Қорайўл кўчасининг «Қипчоқ» маҳалласи қисми — Қипчоқ кўчаси;

Ҳамид Олимжон кўчаси — Файзли кўчаси;

Оржоникидзе кўчаси — Ўзар кўчаси;

Собир Раҳимов туманида:

Мевазор 1-тор кўчаси — Турсун Собиров кўчаси;

Озод кўчаси — Академик Ҳалим Усмонхўжаев кўчаси деб ўзгартирилди.

Тегишли бош бошқарма ва бошқармалар, туман ҳокимликларига мазкур қарор бўйича ўзгаришларни бир ойлик муддат ичида амалга ошириш вазифаси юклатилди. Уларга аҳолини қайта рўйхатдан ўтказиш, янги кўрсаткичлар ҳамда номи қўйилган кишилар ҳақида маълумот берувчи ёзув лавҳаларини, шу кўчанинг тасвирини ифодаловчи чизмалар тахтасини ўрнатиш, ички ишлар, соғлиқни сақлаш, ижтимоий-таъминот, ўт ўчириш ва алоқа идораларини ушбу ўзгартиришлардан хабардор этиш топширилди.

Ушбу қарорга кўра шаҳар Атамалар комиссияси Топонимия комиссияси деб қайта номланди, унинг янги Низоми ва таркиби тасдиқланди.

Ижодий жамоаларда

ИСТИҚЛОЛ СОЛНОМАСИ ЯРАТИЛАДИ

Кино тарихи жуда узоқ йиллар қатига бориб тақалади. Шу давр мобайнида унинг босиб ўтган йўли рангбаранг ва сермашаққатлидир. Бизнинг «Ўзбектелефильм» студияси директори муовини Анвар ЁҚУБОВ билан бўлиб ўтган суҳбатимиз ҳам айнан шу мавзудадир.

— Биз жаҳон кино санъатининг 100 йиллигини кенг нишонлаш арафасидамиз. Демоқчиманки, кино санъати кеча ёки бугун дунёга келмаган. У бошидан салкам бир асрни кечирмоқда. Студияда бу санани нишонлаш учун тайёргарлик ишлари бошлаб юборилган, — деб сўз бошлади Анвар Ёқубов. — «Ўзбектелефильм» студияси етмишинчи йилда ташкил топган. Бунга қадар ҳам телефильмлар яратилган, яъни айтиш мумкинки, студия отахон студияларимиздан бири сифатида умумий студия билан ҳамкорликда ишлаб келган. Унинг фаолият кўрсата бошлаганига чорак аср бўлди. Студиямиз бу санани ўзларининг катта бир ютуқлари билан кутиб оладилар, албатта. Бунга ишончим комил. Чунки, Буюк Ғалабанинг 50 йиллигига атаб Ўзбекистон Давлат телерадиокомпаниясининг «Хумо» соврини учун ўтказилган фестивал натижалари кўнгилдагидек бўлди. Худди шундай фестивални Мустақиллик байрами арафасида ҳам ўтказиш ниятимиз бор.

— «Ўзбектелефильм»нинг бугунги кундаги ишлари ҳақида нималар дея оласиз?

— Студиямизда иш қизғин. Режиссёрларимиздан Т.Аҳмадхўжаев, Н.Қўлдошев, Ш.Биззатов, Ш.Жунайдуллаев, Б.Аҳмедов, С.Аҳмадхўжаевлар, операторларимиздан А.Қориев, Н.Герасимов, А.Усмонов, Б.Годойбоев, Б.Нарзуллаев, А.Умарбековлар, картина директорларидан Р. Мағзумов, К.Хўжаев, муҳаррирларимиздан Р.Эгамбердиева, Р. Солиҳова, Н.Комоловалар давр талабини, масъулиятини чуқур ҳис қилган ҳолда, мавзу устида тинимсиз ишлашлари натижасида томошабинлар талабига жавоб бера оладиган фильмларни яратмоқдалар. Яна шуни айтиш мумкинки, бугун тарихга мурожаат этиш, миллий анъаналарни тарғиб қилиш асосий мақсадлардан бири бўлиб қолди. Тарихий мавзуда яратилган фильмлардан бири «Буюк Турон» деб аталади. Уни режиссёр Б.Аҳмедов, оператор Н.Герасимовлар А. Муҳаммаджонов сценарийси асосида яратишди.

Кейинги йилларда фильм-концертларни тасвирга тушириш кенгайди. Масалан, режиссёр Шуҳрат Хўжаев хонанда Бахтиёр Холхўжаев, режиссёр Эдуард Давидов Сурхондарё вилояти Бойсун туманидаги «Шалола» дастасининг яккахон хонандаси Сайёра Қозиеванинг концертини, режиссёр Фарид Давлетшин эса, эстрада хонандаси Кумуш Раззоқованинг концертини фильм сифатида тайёрлаб томошабинлар эътиборига ҳавола қилдилар. Ҳозирги кунда фильм-концертларни тасвирга олиш жараёни бир жиҳатдан мураккаблашган бўлса, иккинчи жиҳатдан, ўша замонавий миллий услубни бойитган ҳолда ижод қилинаяпти. Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, йил давомида яратилаётган қирқдан зиёд ҳужжатли, мусиқий, манзарали фильмлар ўз мухлисига эга бўлаяпти.

— Сўнгги уч-тўрт йил давомида «Ўзбектелефильм» студиясида қандай ўзгаришлар бўлди?

— «Ўзбектелефильм» студияси ташкил қилингандан бошлаб тасвирга олинадиган фильмлар режасини тасдиқлаш собиқ марказ билан боғлиқ эди. Улар талабидан келиб чиққан ҳолда ишлардик. Бугун эса давр билан ҳамнафас ҳолда йиллик режаларимизни ишлаб чиқаяпмиз. Режаларимизни эса телерадио ҳайъати тасдиқлайди. Яратилаётган фильмлар ҳақида гапирадиган бўлсак, юртимизда қатағон қилинган шахслар ҳақида, миллий қадриятларимиз, ўтмишимиз, маданий ёдгорликлар ва уларнинг тарихи билан, бугунги кун талабларини ўз ичига олган мавзуларда ўз тилимизда маҳсулот яратиб, томошабинлар ҳукмига ҳавола этаяпмиз. Эътиборли ишлардан бири телетомошабинларимиз «Ойнаи жаҳон» орқали ўзбек халқининг амалий санъати дурдоналари билан танишадилар. Бу мавзуда бешта фильм яратилди. Ўзбекистон Давлат санъат музейи залларидан ўрин олган экспонатларни тасвирга тушираяпмиз.

— «Ўзбектелефильм» студияси хорижий давлатлар билан ҳам ҳамкорлик қиладими?

— Адабиёт ва санъат чегара билмайди деган гап бор. Шу жумладан кино санъати ҳам. Президентимиз қайси давлатга расмий ташриф буюрмасинлар, уларнинг сафари олдидан оммавий ахборот воситалари ёрдамида ўша давлатнинг иқтисоди, тарихи, маданияти, адабиёти ва санъати, маданий, тарихий ёдгорликлари ҳақида халқимизга қисқача ахборот бериб ўтилади. Бу эса ўша давлатга шунчаки ташриф эмас, аксинча ўз навбатида улар эришган ютуқларнинг сиру асрорларини бизнинг имкониятимиз даражасидан келиб чиққан тарзда ўрганилиб боришга имкон беради. Шу борада ҳам телефильмлар тарғиботчилик вазифасини бажаради десак бўлади. Масалан, режиссёр Э. Мирзаев тасвирга олган «Намаста Ҳиндистон» фильми шундай фильмлардан биридир. Шуни айтиш кераки, мана шу тўрт йил давомида республикамиз мустақиллигини тан олган ва ҳамкорликда ишлаш истагини билдираётган давлат раҳбарлари ҳам, хорижий ишбилармонлар ҳам, қолаверса халқи ҳам телефильм студиясида яратилаётган фильмлар орқали республикамиз ҳаёти билан яқиндан танишмоқда ва халқимиз, миллатимиз ҳақида тўлиқ тасаввурга эга бўлмоқдалар.

Меъморий обидалар, халқ амалий санъати, урф-одатимиз, анъаналаримиз ҳақида яратилаётган фильмлар хорижий тилларга, жумладан инглиз тилига таржима қилинган. Бундан ташқари Парижда ўтказилган Мирзо Улуғбек юбилейи кунларида кинодраматург Раъно Солиҳова сценарийси асосида режиссёр Темур Аҳмадхўжаев яратган «Мирзо Улуғбек» фильми Францияда муваффақият билан намойиш этилди. Бу фильм рус, инглиз ва француз тилларига таржима қилинди.

Ҳозирча аниқ бир давлат кинокомпанияси билан ҳамкорликда иш бошлаганимиз йўқ. Агарда бирор хорижий давлат бизлар билан ҳамкорликда ишлаш истагини билдирса, биз ҳам албатта улар билан бу шартномани тузишга тайёрмиз.

— Студиянинг навбатдаги режалари ҳақида сўзласангиз.

— Режаларимиз жуда катта. Мустақиллик байрамининг тўрт йиллигига қизғин тайёргарлик кўрмоқдамиз. Ушбу санага бағишланган «Юртимизда истиқлол руҳи» фильми якунланиш арафасида. Бу фильмни студиямизнинг етакчи режиссёрларидан бири Темур Аҳмадхўжаев, оператор Абдуҳаким Қориевлар тасвирга туширишган. Фильм 1 сентябрь арафасида «Ойнаи жаҳон» орқали намойиш этилади.

Умуман мустақил республикамизнинг иқтисодий-сиёсий, ижтимоий-маданий ва маънавий ҳаётини акс эттирувчи ғоя билан йўғрилган мавзуларда фильм яратиш студия ходимларининг бирдан-бир мақсадидир ва шунга эришиш учун бор имкониятларини ишга солишмоқда.

Суҳбатдош
Сайёра МАҲМУДОВА.

Ўзбекистон ва жаҳон

ҲИНДИСТОН МАҲСУЛОТЛАРИ КЎРГАЗМАСИ

Шу йилнинг 15-21 сентябрь кунлари «Ўзэкспомарказ» республика савдо-кўргазма марказида бўлиб ўтадиган Ҳиндистон савдо кўргазмаси ҳам икки дўст мамлакат ўртасидаги савдо алоқаларини янада кучайтиришда муҳим ўрин тутиши табиийдир. Шу муносабат билан биз хорижда кўргазмалар ташкил этиш ва ташқи савдога кўмаклашиш давлат ташкилотининг бош менежери жаноб Денеш КУМАР билан мулоқотда бўлдик.

— Ташкилотимиз жаҳондаги барча давлатлар бўйлаб кўргазма ва ярмаркаларини ташкил этишга кўмаклашади, — дейди жаноб Д. Кумар. — Биз Ўзбекистонда ўтказиладиган мазкур йирик кўргазма орқали мустақил республикангиз билан савдо алоқаларини янада жонлантирамиз деган ниятдамиз. Дастлабки тахминларга кўра 70 га яқин йирик ҳинд фирма ва компаниялари ўзларининг тўқимачилик ва қишлоқ хўжалик соҳаси асбоб-анжомлари, металл қирқувчи дастгоҳлар, уларнинг эҳтиёт қисмлари, насослар, автомобиль, пойабзал, упа-эликлардан тортиб кенг кўламдаги халқ истеъмоли молларини Ўзбекистонга олиб келишлари мўлжалланмоқда. Албатта бундай кўргазмалар тадбиркор кишиларга турли соҳаларда ҳамкорлик учун янги имкониятлар туғдириши табиий.

Шуни ишонч билан айтиш мумкинки, маълум маҳсулотларни етказиб бериш борасидаги қўшма корхоналар тузиш юзасидан шартномалар албатта имзоланади. Бундан ташқари Ҳиндистон ва Ўзбекистоннинг тадбиркорлари иштирокида семинарлар ўтказиш ҳам мўлжалланмоқда. Бу ҳам албатта ўзининг мевасини беради. Кўргазманинг ўзига хос томони шундан иборат бўладики, унга ташриф буюрган меҳмонлар «Ўзэкспомарказ» ҳудудида очиладиган ресторанда ҳинд миллий таомларидан ҳам тановул қилишади. Кўргазма тугаганидан сўнг эса унда намойиш қилинган маҳсулотлар улгуржи савдо билан шуғулланадиган ташкилотлар орқали сотувга чиқарилади.

Даврон НУРМАТОВ.

Фан — ишлаб чиқаришга

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясидаги ботаника институти олимлари саноат корхоналари билан ҳамкорликда бир қатор илмий изланишлар олиб бормоқдалар. Атроф-муҳитни муҳофаза этиш юзасидан олиб борилган ишлар ўз самарасини кўрсата бошлади. Чирчиқдаги «Электрокимёсаноат» ишлаб чиқариш бирлашмасида эришилган пировард натижа фикримизни далиллаши мумкин.

Институт олимлари билан ҳамкорликда зарарли оқава сувларни биологик йўл билан тозалайдиган янги усул ишлаб чиқилди. Бундай усулда оқавалардаги кимёвий чиқитлар сув ўсимлиги билан тозаланади. Янги усул корхона учун ҳам арзон, ҳам қулайдир. Натижада, бу ерда ўтган йилнинг ўзидаёқ ҳавога зарарли чиқитлар чиқарилиши 1 минг 700 тоннага камайди. Олимлар ва жамоанинг куч-ғайрати билан атроф-муҳитни авайлаб - асраш борасида яна бир қатор изланишлар якунланиш арафасида турибди.

Доно ЗАРИПОВА.

Ҳамшаҳарларимиз

ТАН БЕРГАН ТАҚДИР

...Тоҳир жуда эрта ота-онадан етим қолди. Амакиси уста Раҳмат оиласида маълум вақтгача тарбия топди. Амакиваччалари билан бирга ўсиб-улғайди.

4-синфда ўқиётган чоғида тарих фанидан ажойиб муаллима Меҳри Қамбарова сабоқ бера бошладию, Тоҳирнинг армонлари ўрнини энди орзулар эгаллади. Унга бу фан жудаям ёқиб қолди, айниқса тарихий воқеаларга, қизиқарли ўтмишни билишга ихлоси ортди. Ўзи туғилиб ўсган, эркин нафас олаётган Шаҳрисабзда бундан бир неча аср илгари бутун дунёни ларзага солган соҳибқирон Амир Темур яшагани ҳайратга солди. «Наҳотки мен ҳам ана шундай буюк соҳибқирон ҳамюртиман?!»

Кейинчалик жамиятшунослик фанидан кира бошлаган Қаюмов домла, география муаллими Мойли Тожиевларнинг ривоятлари эса унга қанот боғлади. Шу кезлардаёқ ўз олдига қатъий мақсад қўйди: «Мен катта бўлсам, албатта тарихчи бўламан!» Йиллар шабадада очиқ қолган китобдай варақланиб, Тоҳир балоғат ёшига етди. Энди у олий ўқув юртига кириш тараддудига тушиб қолди. 1967 йили ҳужжатларини Қарши педагогика институтига топширди. Бироқ, унга омад кулиб боқмади. «Барибир ўқийман!» Хаёлида туну кун чарх ураётган бу фикр-ўй, қатъий қарор уни бир лаҳза бўлсин, тинч қўймади.

Умидсизликка тушмаган Тоҳир бир йилдан кейин Тошкентга келди. Ҳужжатларини молия институтига топширди. Яна ўқишга киролмади. Сабрсизлик билан келаси йилни кутди. Албатта бу давр ичида Тошкент тўқимачилик комбинатига ишга кириб, имтиҳонларга тайёрлана бошлади. Фикру хаёлида фақат бир сўз айланади: «Тарих факультетида ўқишим керак!»

Шу йили у ҳарбий хизматга чақирилди. Хизмат даврида ҳам ўқиш истагида бўлиб, ҳужжатларини Москвадаги ҳарбий билим юртига топширмоқчи бўлди. Аммо уйидан юборилган ҳужжатлари йўлда дом-дараксиз йўқолди. Йигит яна доғда қолди. Туғилганлик ҳақидаги гувоҳномасидан тортиб, аттестатгача бўлган барча ҳужжатларини тиклаш учун роппа-роса 5 йил овораю сарсон бўлди. Ниҳоят 1976 йили Тошкент Давлат педагогика институтига кира олмаса ҳам (бу йил энди иншодан йиқилди) политехникумга ўқишга кирди. У ерда совуқ металлга ишлов бериш факультетида таҳсил олиб, техник-технолог мутахассислигини эгаллади. 1981 йили ўқишни намунали баҳолар билан якунлаб, Тошкент тажриба-механика заводига ишга кирди. Оддий ишчиликдан технолог вазифасигача бўлган жараённи босиб ўтди, чинакамига тобланди. Аммо тарихчи олим бўлиш орзуси ҳали ҳам уни тарк этмаган эди. Охири тақдир ҳам унга тан берди.

Тоҳир 1983 йили ниҳоят ушалмас орзуси — Тошкент Давлат педагогика институти тарих факультетининг кечки бўлимига қабул қилинади. Аввалига кундузи ишлаб, кечқурун институтда сабоқ олиб юрди. Кейинчалик шаҳримиздаги 4-мактабга ишга кирди. Кейинги фаолияти 123-мактабда дарс бериш билан биргаликда илмий мудирлик қилиш билан боғлиқ бўлди.

— Ўқувчиларим йўқлаб келишса бошим осмонга етади, — дейди Тоҳир ака Оллоёров. —Уларга яна кўп, жуда кўп нарсалар ўргатгим, маслаҳатлар бергим келади. Негаки ҳозирданоқ билимларини мағзи тўқ данакдай тўлдириб олсалар эртага ўйлаган режаларини амалга оширишга қийналмайдилар.

Тоҳир Оллоёров бугунги кунда Акмал Икромов тумани техник ижодиёти марказида бош илмий мудир вазифасида фаолият юритмоқда. Унинг шунча уринишлари бежиз кетмади. Муҳими, ўзи орзулаганидек, тарихчи бўлди. Олимлик орзуси ҳам навбатда турибди. Бу кўзланган ниятга эришишга ишонса бўлади. Негаки, у ҳали жуда кўп ўй ва режалар тузган. Мақсади ягона: «Шу ерда туғилиб ўсган ҳар бир фуқаро ёшидан қатъи назар, ўз Ватани, ўз халқи, ўз ўтмиши ҳақида билиши, келажак авлодга етказиши керак. Токи, ватандошларимиз она-Ватан олдида бурчли эканини ҳар лаҳзада англаб туришлари зарур».

Зоир ТУРСУНОВ.

Мутасаддилар фикрича...

ЎҚУВ ҚУРОЛЛАРИ ЕТАРЛИ БЎЛАДИ

Янги ўқув йили яқинлашиб келаётгани муносабати билан шаҳримизда мактаб бозорлари фаолият кўрсата бошлади. Бу йил мактаб ўқувчиларини ўқув қуроллари билан таъминлаш қай даражада бўлиши хусусида Тошкент шаҳар ҳокимлигига қарашли «Саноат моллари» улгуржи-чакана савдо бирлашмаси раисининг ўринбосари Собит ИМОМОВ шундай деди:

— Бугунги кунда шаҳримизнинг 28 жойида ўқув қуроллари билан савдо қилувчи нуқталар ташкил этдик. Бунда мулк шакли қандайлигидан, яъни хусусийми ёки давлат тасарруфида бўлишидан қатъий назар саноат моллари билан савдо қилувчи дўконлар хизмат кўрсатишмоқда. Ўқув қуролларини савдога олиб чиқишдан олдин уларга нарх қўйишни қайта кўриб чиқдик. Бу борада ана шундай моллар билан савдо қилувчи бошқа ташкилотлар, тижорат йўли билан келтириб сотилаётган ўқув қуроллари бозоридаги нарх-навони синчиклаб ўргандик. Ҳозирда ўқув қуроллари бозордаги нархдан оширилмаган даражада сотилмоқда, тўғрироғи, бизнинг молларимиз кўпроқ сотилиб кетишини кўзлаб, 30 фоизгача арзонлаштириб савдога чиқардик. Ота-оналарнинг ташвишга тушишларига мутлақо асос йўқ: бу йилги мактаб бозори мавсумда ҳамма нарса — ўқув қуролларидан тортиб ҳаттоки мактаб кийим-кечакларигача етарли бўлади. Ўтган йилги мавсумда ўқув-қуролларининг айрим турлари етарли бўлмагани учун аҳолига бир меъёрда талон асосида сотилган эди. Эндиликда бундай ишга барҳам берилди. Шунинг ўзи ҳам бу сафар ўқув қуроллари тақчил бўлмаслигини исботлаб турибди. Маҳсулотлар аҳолига улар истаган миқдорда сотилади.

— Бу йил ҳам одатдагидек мактабларнинг ўзида савдо ташкил этиладими?

— Йўқ, бу сафар мактабларнинг ўзида савдо ташкил этилмайди. Бунинг ўзига хос сабаблари бор. Биринчидан, ўқув йили олдидан мактабларда савдо ташкил этишга шароит йўқ, бу пайтда кўп мактабларда таъмирлаш ишлари ҳали ниҳоясига етмаган бўлади. Иккинчидан, сотилиши лозим бўлган ўқув қуролларини бир неча кунга мактабда қолдиролмаймиз, мактаб маъмурияти уларни сақлашга кафолат беролмайди. Аммо туман халқ таълими бўлимлари илтимосига биноан савдо шохобчалари узоқлик қилган айрим ҳудудлар, янги ташкил этилган шаҳарчалар учун ўша ердаги мактабда фақат 1-2 кунга мактаб бозорини йўлга қўйишимиз мумкин.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ
ёзиб олди.

Компьютер — келажак ҳаётимизнинг доимий йўлдоши.

Козим Ўлмасов олган сурат.

Истироҳат масканларида

ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК

Мустақиллик байрами куни шаҳримиз маданият ва истироҳат боғлари пойтахтимиз меҳнаткашлари ва меҳмонлари учун ҳақиқий дам олиб, ҳордиқ чиқариш масканига айланади. Бунга ишончимиз комил. Лекин халқимизда, минг марта эшитгандан, бир марта кўрган маъқул, деган нақл бор. Биз ана шунга амал қилган ҳолда шаҳримизнинг энг катта дам олиш масканларидан бири Ўзбекистон Миллий боғида бўлдик ва у ердаги байрамолди тайёргарлик ишлари билан танишдик.

Эрталаб ҳали саккиз бўлишига қарамасдан боғда фаррошлар кўринмасди. Бироқ ҳаммаёққа сув сепилган, супуриб-сидирилганди. Гуллар ичи чопилган. Бу ерга кирган кишининг кўнгли яйрайди. Бизнинг ажабланганимизни кўрган боғ директори Шавкат Султонов тушунтира кетди:

— Сиз ҳайрон бўлманг, — деди у. — Бизда фаррошлар эрта саҳарлаб келиб, супуриб-сидириб кетишади. Чунки бу ерга дам олишга келган кишига ҳеч ким ҳалақит бермаслиги керак.

Энди боғнинг тайёргарлигига келсак, биз аллақачон бу ишни бошлаб юборганмиз. Ҳозир боғнинг ҳамма сатҳини тартибга келтираяпмиз. Гулзорларни чопиқдан чиқариб, бегона ўтлардан тозаладик. Дарахтларнинг кераксиз шохларини кесмоқдамиз. Боғимиз ўртасида жойлашган сув ҳавзасини чиқиндилардан тозалаб бўлдик. Уйингоҳларни қайта техник кўрикдан ўтказиш ишлари давом этмоқда. Барча электр тармоқларини кўрикдан ўтказиб, қўшимча чироқлар ўрнатилди.

Байрам арафасида «Ўзбекистон — Ватаним менинг», Мустақиллик, тинчлик, дўстлик мавзусидаги расмлар ҳамда Ўзбекистон Республикаси тамғаси акс эттирилган паннолар деворларга қўйилади.

Шунингдек боғнинг бош майдонида, болалар темир йўли олдида ва бошқа ерларда миллий таомлар, салқин ичимликлар, қандолат маҳсулотлари савдоси уюштирилади. Айниқса бу ерда Чилонзор туман «Парвона» ошхоналар трестига қарашли «Хумор» чойхонасининг Абдураҳим Фозилов бошчилигидаги ошпазлари байрам тантаналарида белига белбоғ бойлаб хўрандаларнинг хизматига тайёр туришади. Чойхоначи Озодхўжа Олимхўжаев эса келганларга аччиқ-аччиқ чойлар дамлаб беради.

Юқоридаги мисоллардан кўриниб турибдики, Ўзбекистон Миллий боғи ишчи ва хизматчилари Мустақиллик кунининг тўрт йиллиги байрамига пухта тайёргарлик кўраяптилар.

Абдулла ТОЛИПОВ.

Кунлардан бир кун

КАШФИЁТНИНГ ЭНГ ЗЎРИ

Альберт Эйнштейндан бир таниш аёл кечқурун қўнғироқ қилишини сўрабди:

— Номерим 24361, буни ёдда сақлаш қийин, яхшиси ёзиб олинг!

— Э, йўқ, — дебди физик, — ўн иккининг иккига кўпайтмаси, ўн тўққизнинг квадрати — жуда осон экан.

***

Уран сайёрасини топган машҳур инглиз астрономи Гершель яхшигина оптик ва зўр математик экан. У 1802 йилда Францияга келганида Наполеоннинг қабулида бўлади.

— Эртага нима иш билан шуғулланасиз? — деб сўрабди император.

— Орган концертига бораман, — деган экан астроном. Чунки Гершель жуда ажойиб мусиқачи ҳам экан.

***

Бир куни Суворовдан «Жангларда неча марта жароҳатлангансиз», деб сўрашибди.

— Ўттиз икки марта, — жавоб берибди қўмондон, — икки марта урушда ўқ теккан, ўн марта уйда ишлаганимда пайраха ва михлардан озор етган, йигирма марта Петербург саройида қабиҳ сўзлар билан жароҳатлашган.

***

Радио тўлқинларни кашф қилган Генрих Герц мактабда ўқиб юрганида токарлик касбига жуда қизиққан. Бир неча йиллар ўтгач, муаллим у ҳақда дўстларидан сўраганида, дўстлари:

— У машҳур физик бўлиб кетди, — дейишган.

— Афсус, ажойиб токарь бўлиши мумкин эди, — деган экан муаллими.

***

Фарадей ёшлигида инглиз Деви қўлида ёрдамчи бўлиб ишлаган экан. Деви кейинчалик у ҳақда хотираларига шундай деб ёзиб қўйибди:

— Албатта, мен кўпгина катта кашфиётлар қилганман, аммо кашфиётларимнинг энг зўри, бу — Фарадейдир.

Баҳодир ТУРОБОВ тўплаган.

Маслаҳатларимиз

МЕЪЁРИ БИЛАН ИШЛАТИНГ

Ёзнинг иссиқ кунида аксарият аёллар юзларини бетиним рўмолча билан артиб, жуда кўп терлашларидан шикоят қиладилар. Бунинг сабабларидан бири юзга суртиладиган кремларнинг тўғри танлай билмасликдадир. Кремларни қачон, куннинг қайси пайтида билиб тўғри суртилса, юз терлашининг олди олинади. Бундан ташқари уларни ҳаддан зиёд кўп миқдорда суртиш ҳам юқоридаги нохуш оқибатларга олиб келади. Турли намлантирувчи кундузги крем ҳамда ҳар хил биокремларни яхшиси ўз ўрнида ишлатган маъқулроқ. Бир сўз билан айтганда кремни мутлақо тоза ва қуруқ терига суртилса, унинг сингиши осонроқ бўлади.

***

Кийик ўтнинг бир ош қошиқдаги 200 грамм сувдаги дамламаси терига суртилади. Ўсимлик таркибида эфир мойи, С дармондориси, каротин моддаси бўлгани сабабли у озиқлантирувчи, шамоллашнинг олдини олувчи восита ҳисобланади.

***

Агар терингиз қуруқ ва нормал бўлса, озиқлантирувчи лосьонни уй шароитида ҳам тайёрлаш мумкин. 70 грамм қайнатиб совутилган сув, 5 грамм глицерин, 30 грамм бодринг шарбати, 2 грамм ачитқи зарур бўлади.

***

Меъёрдаги ва ёғли тери учун лосьон тайёрлашда: 05 грамм бор кислотаси, 80 грамм қайнатиб совутилган сув, 5 грамм глицерин, 20 грамм ароқ керак.

***

Доимий чанқашдан ҳимояланиш учун сувни кўпроқ ичиш эмас, балки унинг миқдорини танада сақлаб қолишга эътибор бермоқ керак. Салқин ерда танадаги сув йўқотиш 1,5 марта камаяр экан.

Сувни ичиш учун дарё, чашма, кўлдан олганда 10 дақиқа қайнатиш керак. Уни кимёвий зарарсизлантириш учун эса марганцовканинг майда доналаридан бир нечтасини ташлаб, ним пушти рангга киритиб 10-15 дақиқадан кейин ичиш лозим. Агар марганцовка бўлмаса 1 челак сувга икки чой қошиқда йод, озгина туз ташлаб 20 минутдан кейин ичиш тавсия этилади.

Нодира УМАРОВА.

Ҳикматлар хазинасидан

ЯХШИЛИК ҲАҚИДА

· Кимки яхшилик йўлида ғайрат қилса-ю, лекин бирорта ёдгорлик қолдирмаса, у яхши деган ном ололмайди.

· Бу олам ичра яхши деган ном энг буюк иморатлардан ҳам баландроқ бўлур.

· Қанча-қанча инсонлар бу дунёдан ўзга дунёга кетишди, катта-катта бинолар қуриб, пештоқига номларини битиб кетишди. Уларнинг тани тупроққа айланди, аммо яхши деган номлари ҳамон яшайди.

· Яхшилик иморати нуқсонлардан ҳоли бўлиб, тирикликнинг офтоби уларни доимо ҳимоя қилиб туради.

· Сен «яхши» деган номдан иморат қуришга саъй-ҳаракат қил, то одамлар бу иморат деворига номингни «Яхши инсон эди» деб ёзиб қўйишсин.

· Сен нима билан элга яхшилик, фойда келтира оласан ёки халқингни балолардан асрай оласанми? Қўлингдан келса, яхшилик ва ҳақиқат йўлида ғайрат қил. Бу йўлда ҳеч нарсадан чўчима.

· Сен яратган нарсадан эл-юрт тинчлик — фароғат топса, бу сенинг саодатингдир. Элинг ҳам сени тинчликда, бахтли яшашингни истайди.

Баҳриддин ТУРҒУНОВ
тайёрлаган.

Талаба бўлиш умидида.

Виктор Багаев олган сурат.

«Сув — ҳаёт манбаи», дейишади. Азалдан бизнинг иқлим шароитимизда унинг ҳар бир томчиси зарга тенг бўлиб келган. Агар хонадонингизда бир кун ичимлик суви бўлмаса, чой ҳам қайнамайди, овқат ҳам пишмайди. Жазирама иссиқ кунлари ташналикни қондириш мақсадида томоғимизни ҳўллаганимизда, бир пиёла сувни юзага келтириш учун минглаб одамларнинг меҳнати кетганини хаёлимизга ҳам келтирмаймиз. Умуман ҳозирги кунда мана шу оби ҳаётдан биз тўғри фойдаланаяпмизми? Шу ҳақда «Сувсоз» трестига қарашли ичимлик суви ўтказиш тармоқлари бошқармасининг бошлиғи Шавкат АЗИМОВ билан суҳбатлашдик.

Сув — ҳаёт манбаи

ТОМЧИСИ ЗАРГА ТЕНГ

— Шаҳримиз аҳолисини ичимлик суви билан таъминлашда Қибрай, Бўзсув, Жанубий сув тозалаш иншоотларининг хизмати катта. Ҳар куни ҳамшаҳарларимизга 2,5 миллион куб метрдан ошиқ ичимлик суви берилмоқда. Ҳозирда ичимлик суви узатиш тармоғи 4 минг километрдан иборат. Албатта бу ишларни амалга оширишда бизнинг мутахассисларимизнинг ҳам хизматлари бор. Яқинда Волгоград кўчасида оби ҳаёт тармоғи ишга туширилди. Июнь ойининг бошида Сергели туманининг Дўстлик даҳаси ҳамда шу туманнинг 1, 2, 3, 16-мавзеларида ичимлик суви таъминоти яхшиланди. Бундан ташқари Акмал Икромов туманидаги Уйғур сув чиқариш қурилмалари ишга туширилди. Шайхонтоҳур ва Чилонзор туманларининг Оқтепа даҳасида насос қурилмалари тикланмоқда. Натижада бу ерларда сув таъминоти яхшиланди. Шунингдек Тошкент Ҳалқа йўлида 2-сув қувурларининг ишга туширилиши мўлжалланмоқда.

— Ўтган йили Чилонзор туманидаги Усмон Юсупов номли маҳаллада ичимлик сувининг аҳволи, унинг ёмон таъминланганлиги ҳақида ҳамшаҳарларимиз куюниб ёзишганди. Ўша ерда бирор ўзгариш бўлдими?

— Бу ишлар ҳозир бошланган. Лекин ҳали ниҳоясига етгани йўқ. Қувурлар танқислиги туфайли баъзи жойларда мўлжалланган ишлар амалга ошмай турибди. Бу борада ишлар олиб борилмоқда. Агар уни амалга оширсак, ушбу ҳудуддаги аҳолини сув билан таъминлаш яхшиланади.

Фурсатдан фойдаланиб яна шуни айтмоқчиманки, жазирама иссиқ кунларда ичимлик сувга бўлган талаб кескин ошиб кетди. Шу билан бирга уни ортиқча исроф қилиш ҳоллари ҳам рўй бермоқда. Буни бир неча мисолларда кўриш мумкин. Айниқса суғориш ишларида. Биз маҳалла фаоллари билан биргаликда жойларни текшириб чиққанимизда Акмал Икромов туманида тўрт фоиз, шаҳар бўйича эса 21 фоиз суғориш иншоотлари мавжудлиги аниқланди. Ундан кейин 2 минг 824 та кўчани текшириб чиққанимизда бор-йўғи 601 кўчага суғориш тармоғи ўтказилганлигини кўрдик.

— Демак, қолган 79 фоиз аҳоли ичимлик суви билан ўз ҳовлисидаги экинларни суғоришар экан-да?

— Кўчада, ҳовлида, иссиқхоналарда, дарахт ва экинлар ичимлик суви билан суғорилиши натижасида кўпчилик ҳамшаҳарларимизга ушбу оби ҳаёт етиб бормаяпти.

— Баъзан кўчалардан ер ости қувурларининг ёрилиб ичимлик сувининг оқиб ётганининг гувоҳи бўламиз. Буни ким таъмирлайди ва таъмирланган ерларда асфальтлаш ишларини қайси ташкилот бажаради?

— Ўзимизнинг ишимизда ҳам камчиликлар бор. Юқорида айтганимдек 4 минг километр узунликдаги сув ўтгазгич қувурлари бор. Буларда баъзан таъмирлаш ишларини амалга оширишга тўғри келади. Уни бошқармамиз қошидаги махсус бўлинма кечаю кундуз бажариши керак. Ҳақиқатан баъзи пайтларда ёрилган қувурларни вақтида таъмирлай олмаймиз. Ускуна ва ишчи кучларининг етишмаслиги оқибатида мана шундай ҳоллар учраб турибди. Қазилма ишлари тамомланиб, бошқатдан асфальтлаш ҳам бизнинг вазифамизга киради. Бундай камчиликларни йўқотиш борасида ишлар олиб борилялти. Бир сўз билан айтганда ҳамшаҳарларимизга тоза ичимлик сувини ўз вақтида етказиб берсак, вазифамизни бажарган бўламиз. Аҳолидан илтимосимиз шуки, ҳаёт манбаи бўлган ичимлик сувини ниҳоятда тежаб ишлатишса. Шундагина бу оби ҳаёт ҳаммага етади.

Султонмурод УМАРОВ.

Хоҳ ишонинг, хоҳ...

КЕКСАЛАР КЎПАЙМОҚДА

«Қари бор уйнинг зари бор» дейди халқимиз. Кейинги пайтларда Хитой Халқ Республикасида ушбу мақолнинг ижобатини кўриш мумкин бўлиб қолди. Ҳисоб-китобларга қараганда 116 миллиондан ошиқроқ одам 60 ёшда экан. Кейинги тўрт йил ичида нафақа оладиганларнинг сони ҳар йили салкам 3,5 фоизга ошиб борган.

Тўғри, кексалик ўзининг ташвишлари билан кўпчиликни оғир аҳволга солиб қўйиши сир эмас. Айниқса ёлғизлик кексаларнинг доимий ҳамроҳидир. Лекин хитойликларни бу нарса сира ҳам чўчитмайди. Бутун Хитой аҳолисига солиштирганда нафақахўрларнинг умумий сони бор-йўғи 1,39 фоизни ташкил этади, холос. Хитойда ота-онани ҳурмат қилиш энг катта олижаноблик ҳисобланади. Шунинг учун ҳам кексалар ўз фарзандлари билан эмин-эркин яшайдилар, алоҳида, ёлғиз турсалар ҳам фарзандлари уларни доимо йўқлаб турадилар. «Нима эксанг шуни ўрасан» дейишади. Хитойлик фарзандлар ўзларининг ҳам бир кун эмас, бир кун кексайишларини ўйласалар керак-да!

ҲАЗИЛНИ ҚАРАНГ

Ер шарининг шимолида яшайдиган финлар ҳақида сўз кетганда кўпроқ уларни камгап, тунд қиёфада тасаввур қилишга одатланиб қолганмиз. Лекин финлар ҳам ҳазил деса ўзини томдан ташлайди. Уларнинг ҳазили ҳам яшаш жойларига мос сал «совуқроқ» экан. Финлар орасида «уйқу куни» нишонланиши одат бўлиб қолган. Тағин шу куни бутун Финляндия уйқудан бош кўтармас экан деб ўйламанг. Аксинча, имкони борича ўриндан вақтли туриши керак. Ғафлат босиб қолганларни эса «аянчли қисмат» кутади: бир тўда болалар ёки уйқучининг дўстлари шартта уйқуда ётганни чўмилтиришади, яъни устидан сув қуйишади. Гоҳида бундан ҳам баттар бўлиши мумкин: уйқучини тўшак-пўшаги билан кўтариб яқинроқдаги сув ҳавзасига (бунақа сув ҳавзаси Финляндияда ҳар қадамда учрайди) олиб боришадида, ҳавзага ирғитиб юборишади. Ана ундаги кулгуни бир кўрсангиз!

Яхшиямки, бизда бунақанги ҳазиллар одат бўлмаган. Бўлмаса анчагина одам деярли ҳар куни мазза қилиб текинга чўмилиб олардилар.

ЕМИШИНГ ЧИГИРТКА БЎЛСА

Дунёда юз ёшдан ошган аёллар сероб. Лекин йоханнесбурглик Дора Рамотива ҳақида ҳар қанча гапирсанг оз. У 1881 йилда туғилган, 114 ёшга кирган. Ушбу мўътабар аёлнинг ўзига хос ақидалари ҳам бор: «Ота ва онангни иззат-икром қил, ана унда сенинг умринг ҳам узун бўлади». Бунинг устига Дора кампирнинг овқат ейиш хусусида ҳам ўзига хослиги бор: «Менинг севимли хўракларим — бу қовоқ уруғлари, тошбақанинг гўшти, ёввойи гиёҳлар, қуритилган мевалар ва чигирткалар... саҳар билан бир пиёлагина қаҳва ичиб оламан. Нима десангиз денгу, кўпчилик чигиртканинг узоқ умрга гаров бўлишига ишонмаса керак.

Бу йил 27 июнда Дора кампир ўзининг туғилган кунини тантана билан нишонлади. Шу куни унинг қадрдон дугонаси 105 ёшли Эмилия Молефе ва унинг 77 ёшли катта қизи Маргарет Робатаги ҳозир бўлдилар. Эътиборингиз учун айтиб қўяй: ер юзидаги энг қари аёл бу 120 ёшга кирган франциялик Жанна КАЛМАН ҳисобланади.

Турғун ТИЛЛАЕВ тайёрлади.

Турфа олам

ЎСИМЛИК СУТИНИ ИЧГАНМИСИЗ?

На фақат Мисрда, балки араб оламида илк бор соя ўсимлигидан сут ва қатиқ ишлаб чиқарувчи завод ишга туширилади.

Мазкур завод миллий илмий текшириш институти, қишлоқ хўжалиги вазирлиги ҳамда озиқ-овқат технологияси институтлари билан ҳамкорликда узоқ муддат олиб борган технологик ва тиббий изланишлар натижасида мана шундай натижага эришди.

Соя сут маҳсулотлари ўзининг таркиби юз фоиз табиий ўсимликдан иборатлиги, унга ҳеч қандай саноат қўшимчаси қўшилмаслиги, холестерин моддасидан бутунлай холи экани, рак касалига қарши омилга эгалиги билан ажралиб туради. Шу боис ҳам у болаларга, юрак хасталиги, атериосклероз дардига дучор бўлган кишиларга бебаҳо қимматли, протеинга бой озиқа моддаси бўлиб хизмат қилади.

Озиқ-овқат технологияси институти ректори, доктор Аҳмад Хуршиднинг таъкидлашича, соя сути ҳайвон сутидан фарқли ўлароқ қанча узоқ сақланса ҳам айнимайди. Айни чоғда у арзон бўлишига қарамасдан ҳеч қандай касаллик ташимайди.

Завод директорининг айтишича, янги сут маҳсулотлари яқин ҳафталарда сотувга чиқарилади.

ТОЗАЛАШНИНГ ЯНГИ УСУЛИ

Мисрда сувни хлор ва аччиқтош сингари моддалар ўрнига «Азон» ёрдамида тозалаш йўлга қўйилади.

Қоҳирани сув билан таъминлаш муассасаси ҳамда АҚШ ўртасида сувни азон ёрдамида тозалаш ва поклаш мажмуининг дастлабки тажриба нусхасини сотиб олишга аҳднома тузилди. Уни сув тозалаш станцияларидан бирига ўрнатиб синаб кўрилгач, сувни хлор ва аччиқтош сингари моддалар билан тозалаш ўрнига бу янги усулдан кенг кўламда фойдаланишга ўтилади. Бу аҳднома АҚШ Мисрга кўрсатаётган 5 миллион миқдордаги кўмак — мадад доирасида амалга оширилади. Қоҳирани сув билан таъминлаш муассасаси бошлиғи ўринбосари муҳандис Одил Ат-Тувайрий Лос Анжелесда ўтказилган ва сув таъминотига бағишланган жаҳон анжуманида қатнашиб қайтгач, бу ҳақда баёнот берди. Мазкур анжуманда дунёнинг 54 давлат вакиллари иштирок этдилар. Миср давлати бу йирик анжуманга «Сув тозалаш станцияларини бошқариш, табиий офат рўй бергандан сўнг бундай станцияларни қандай ишга тушириш»га оид иш варақасини тақдим этди.

ҚАНД КАСАЛИНИ ДАВОЛАШДА ЯНА БИР ЯНГИЛИК

Мисрлик олим Исама Жобир қанд касалини даволашда янги бир усулни қўллашни тавсия этди.

Американинг Тенниси штатидаги Мемфис университети тиббиёт факультетининг инсон аъзоларини кўчириш кафедрасининг мудири, мисрлик олим доктор Исама Жобир қанд касаллигига дучор бўлган хасталар организмида табиий инсулин моддасини ажратиш билан боғлиқ янги бир усулни муваффақиятли қўллай бошлади. Бу усул ошқозон ости безида инсулин ажратиб чиқаришга хизмат қилувчи «Лангерхем ороллари»ни бемор организмига кўчириб ўтказиш билан боғлиқдир. Маълумки, мана шу оролчалар фаолияти бузилса ёки тўхтаса инсон қанд касалига мубтало бўлади.

Янги услуб ошқозон ости безини кўчиришга кетадиган катта сарф-харажатга чек қўяди, айни чоғда у беморларда учрайдиган дармонсизланиш, ҳолсизланиш, хушдан кетиш сингари қатор хавф-хатарли ҳоллардан йироқ. Чунки мазкур оролчалар инсон организми учун оз ҳам эмас, кўп ҳам эмас балки керакли миқдорда инсулин ажратиб чиқаради.

САБЗИ ЁҒИ — ЧЕҲРА МОЙИ

Франциялик бир гуруҳ биологлар сабзи мойи асосида тайёрланадиган ва юзни қуёш ҳароратидан ҳимоя қиладиган янги маска — юз ниқобини кашф этдилар.

Бир гуруҳ француз биологлари яқинда сабзи мойи асосида тайёрланадиган янги юз ниқобини яратдилар. Маълумки, А, В, С дармондориларига бой каротин моддаси сабзида кўп бўлади. У эса тери учун, айниқса ёз кунларида юзни қуёшнинг кучли таъсиридан ҳимоя қилишда ўта фойдалидир.

Бу ниқобни тайёрламоқчи бўлган киши 400 грамм сабзини олиб, ярим литр зайтун ёғига солади ва иккисини обдон аралаштиради, кейин уни бир соат давомида ҳаммомдаги иссиқ сувга солиб қўяди. Шундан сўнг 24 соат давомида у тиндирилади, тозалангач уни юз ва баданга эрталаб ва кечқурунлари маска шаклида суркалади.

«ТЕЗКОР ТЎП» — МИСРДА ИХТИРО ЭТИЛГАН ЎЙИН

Мисрлик ёш йигит асос солган «Тезкор тўп» ўзига миллионлаб ишқибозларни жалб этди.

«Тезкор тўп» ўйини энг янги ва энг ёш спорт ўйинидир. Шунга қарамай у жуда тез оммалашиб кетди ва ўз ишқибозларини топди. Натижада у эркаклар орасида ҳам, аёллар орасида ҳам, якка ёки жуфт ҳолда ҳам ўйналадиган, турли савияларда мусобақалар ўтказиладиган бўлиб қолди. Бу ўйиннинг асли юрти Мисрдир. Чунки бу ўйинни ўйнаш фикри ҳам Мисрда туғилган. Унинг тараққий топиши ва кенг тарқалиши ҳам Мисрда бошланган. Бу ўйинни 1961 йили мисрлик бир ёш кашф этган эди. У ҳозирги кунларда шу ўйин бўйича халқаро уюшма раиси даражасига кўтарилган. Аввалига у бу ўйинни бир ўзи соҳил бўйларида ўйнаб юрди. Кейинчалик баъзи ишқибозлар унга қўшилди. Ўйиннинг кўлами кенгая боргач, унинг сир-асрорларини аста-секин ўрганиш учун баъзи қонун-қоидалар тузилди. Кейинчалик бу ўйин Мисрдан ташқарида ҳам ўйнала бошланди ва оммавий тус ола бошлади. Шу кунга келиб уни Мисрда, Франция, Венгрия, АҚШ, Япония, Словения, Дания, Нигерия, Сенегал сингари қатор мамлакатларда севиб ўйнайдилар ва у ўз ишқибозларига эга.

Мазкур ўйин кашфиётчиси ва шу ўйин бўйича халқаро уюшма раиси, тадбиркор Муҳаммад Лутфий бу ўйин тез орада олимпиада ўйинлари қаторига киришига катта умид қилади.

— Мен Миср Президенти Ҳусний Муборак билан учрашиш шарафига муяссар бўлганимдан ва у мазкур, асли мисрлик ўйинни қўллаб-қувватлаши, тараққий эттириш ва ёйишда ҳар қандай ёрдам ва кўмагини аямаслигини эшитганимдан ўзимни бахтли ҳисоблайман, — дейди Муҳаммад Лутфий.

Оққўрғон маҳалласида истиқомат қилувчи Сабура ая Муҳамедова Мирзо Улуғбек туманидаги пиру-бадавлат онахонлардан. Бугунги кунда у ўзининг салкам 80 ёшида 30 набира, 40 эвара ардоғида қарилик гаштини сурмоқда.''

Рустам Шарипов олган сурат.

Санъат сеҳри

«МЕШКОПЧИ БУВА»

... Сув тўлдирилган мешкопни орқалаб олган мўйсафид жазирама кунларнинг бирида шаҳар кезиб юрибди. Сувга ташна одамлар у келтирган оби ҳаётдан томоқ ҳўллаб мамнун бўлишмоқда. Айниқса ёш болалар бува атрофида ўралашиб, чанқоқ эканликларини интиқ боқишлари билан изҳор қилишаётир. Сувчи бува болаларга сувидан қуйиб бераркан, улар вужудида бир нафас бўлса-да шўхлик ўрнида мамнунлик кайфияти, сувчи бувпаларига нисбатан қалбларида жўшган меҳр сезилиб турибди.

Республикамизнинг мўйқалам соҳибларидан бири, уруш ва меҳнат фахрийси, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими Ҳикмат Раҳмоновнинг ижодига мансуб «Мешкопчи бува» номли рангтасвир асарини томоша қилганимда ўтмиш болаларининг ҳаётини эслаб кетаман. Ҳозирги даврга ўхшаб сув техника шарофатидан мўл бўлмагани, болаларгина эмас, ҳамма ҳам сувга ташна эканлигини ҳис қиламан. «Мешкопчи бува» асарининг яратилиши ҳақда рассомнинг ўзи шундай деганди:

— «Мешкопчи бува» асарим ўз кўзим билан кўрган болалик таассуротларим асосида яратилди. Асли тошкентлик эмасманми, болалар билан кўча чангитиб, бутун бошли Эски шаҳарни кезиб чиқардик. Баъзи жойда сув бор, у ҳам бўлса ҳовуз ва ариқларда, баъзида мутлоқ сув йўқ жойлардан чиқиб қолардик. Чанқаганимиздан тинка мадоримиз қуриб, тилимиз танглайимизга ёпишиб қолгудек эди. Ана ўшанда мешкоп кўтариб, сув улашиб юрган бувани кўп марта кўргандим. Саҳийликдан бўлса керак, берган сувларига биз болалардан ҳақ талаб этмасдилар. Хизматидан хурсанд бўлганлар чақа-танга берсалар, айримлар «Сувдек сероб бўлинг, бува!» дейишарди. Бува болаларни яхши кўрар, худди ўртоқларидек бизлар билан ҳам суҳбатлашиб, ҳам ҳазил-мутойиба қиларди. «Чанқаб қолмадингларми, бўталоқларим» деб эркалатишлари ҳамон қулоғим остида жаранглаб турибди.

Рассом Ҳикмат Раҳмонов болалар ҳаётини пухта билган рассом эди. «Мешкопчи бува» асарида илгариги ҳаётимиз акс этган. Мешкопда яхши ният билан сув улашиб юрган бува, болаларнинг ўзларига хос қиёфаси, кўҳна шаҳарнинг миллий кўриниши, ўзбекона манзараси, зарҳал нурлар орқали жазирама иссиқ ифода этилса-да, оқ, қора, сариқ нурли ранглар асар ғоявий мазмунини тўлдиради. Сояларнинг орқага чекиниши, ёркин рангларнинг олд томонга интилиши, жилваланиши, келажак, янги ҳаёт, янгича турмуш бошланишидан дарак бермоқда.

Маҳмуд РАМАЗОН ўғли,
санъатшунослик институти илмий ходими.

ОФТОБ НУРИ ФАҚАТ ФОЙДАМИ?

Дам олиш масканларида мириқиб ҳордиқ чиқариб, офтобда тобланишни ким ҳам ёмон кўради, дейсиз. Аммо офтобда тобланганда саломатлигимизни хавф остига қўймасдан теримизнинг хусусиятини билиб олсак ўзимиз учун айни муддаодир.

Танаси оқиш-сарғиш одамлар офтобда кунлаб ўтиришмасин, барибир қораймайдилар. Сабаби улар терисида меланинг — қорайиш пигменти йўқ-да. Бунинг ўрнига уларда қизариш ҳолати юз беради. Шунинг учун ҳам яхшиси офтобда 15 дақиқадан ортиқ ўтирмаганлари маъқул. Шунда ҳам куннинг мўътадилроқ вақтида эрталаб соат тўққиздан ўн биргача, кечки пайт эса соат тўртдан соат еттигача қуёшда бўлишлари мумкин. Тана ранги қорачароқ бўлган кишилар сўзсиз офтобда яхшигина қораядилар. Лекин улар ҳам қуёшнинг ультрабинафша нурларидан эҳтиёт бўлганлари маъқул. Чунки ультрабинафша нурлар терини барвақт қорайтириб юборади-да. Ҳимояловчи кремлар уларга яхши иш беради.

Агар қорамағиз бўлсангиз-чи, у ҳолда икки кунга қолмай қуёш сизга ўз таъсирини кўрсатади. Лекин терининг қариши сизга тааллуқли эмас деб ким кафолат бера олади. Шунинг учун ҳам ажин тушишининг олдини олувчи кремларни суртиб туринг.

Нигора ЎЛМАСОВА.

Бу — қизиқ

ҚУШЛАР «ШАҲАРЧАСИ»

Англия жанубидаги Бигбери қўлтиғида Баре деб аталувчи оролча мавжуд бўлиб, у ерда жуда кўплаб қушлар яшайди. Бу ерда меҳмонхона, қаҳвахона, қушлар қўриқхонаси ва гулларга тўлган ўтлоқлар ястаниб ётади. Оролча майдони ўн бир гектар атрофида бўлиб, эндиликда нафақат қушлар қўриқхонаси, балки экологик тоза маскан деб ҳам эълон қилинди.

Машҳур ёзувчи Агата Кристи бу оролда маълум вақт яшаб китоблар ёзганлиги ҳам қизиқиш туғдиради. Оролда машиналар юришига йўл қўйилмайди, ҳатто моторли қайиқлар ҳам бу масканга яқинлаштирилмайди. Оролга моторсиз «денгиз трактори» денгиз суви кўпайиб-камайиб туриши ҳисобига соатига беш километр тезликда олиб бориб қўяди.

ОМАД КУЛГАНДА

Аляскалик балиқ овлаш ишқибози Рою Гоулдунинг омади кулиб боқди. Ҳар йили ўтказиладиган денгиздан балиқ овлаш анъанавий мусобақасида унинг спиннингига оғирлиги 168 килограммлик палтус илинди. Балиқ узунлиги икки ярим метр бўлиб, гўшти ширин ва мазали эди.

ТОКИОНИНГ АЙЛАНМА ЙЎЛИ

Яманотэ пойтахтнинг 110 йиллик айланма йўли ҳисобланади. Ҳозирги кунда Япония пойтахти меҳнаткашлари ва меҳмонлари йўлнинг 28 та станциясини бир соат ичида босиб ўтадилар. Узунлиги юз километр атрофида бўлган бу йўлдан йилига бир миллиардга яқин йўловчи фойдаланади. Шу йўлда юрувчи поездлардан бири 55 йилдан ортиқ вақт давомида йўловчиларга хизмат қилганлиги қайд қилинди. Шу даврда у 3 миллион 800 минг километр масофани босиб ўтган. Демак, поезд ер билан ой ўртасидаги масофада ўн марта қатнаган бўлиб чиқади.

РИМЛИК УСТАЛАР

Италия ва Грецияда ҳали қулдорлик даврларидаёқ сув қувурлари (водопровод)дан фойдаланилганлиги ҳақида маълумотлар бор. Грециялик усталарнинг қувурларни металлдан ясаб, уни ер остидан ўтказганликлари археологик топилмалар орқали исботланган. Сув қувурлари насоссиз, сувнинг тоғлардан пастликка ўзи оқиши ҳисобига ишланган. Масалан, пергамдаги сув қувурида босим 20 атмосферага кўтарилганлиги қайд қилинади. Римлик сувчилар акведуклардан ҳам фойдаланишган. Греклар билан итальянлар ёғоч, қўрғошин ва бошқа материаллардан ҳам қувур учун материал сифатида фойдаланганликлари тарихдан маълум.

Қудрат АҲМЕРОВ тайёрлаган.

Элатлар, одатлар

ҲИНДУЛАРНИНГ АНТИҚА ТАОМИ

Дунёнинг турли халқлари ҳақида сўз юритар эканмиз, аввало, уларнинг бизга нотаниш бўлган томонлари, ҳайратга соладиган қирралари тўғрисида гапиришга ҳаракат қиламиз. Инсон табиатан ғаройиб, ғайриоддий ҳодиса ва янгиликларни эшитишга ўч бўлади. Ана шундай қизиқарли қирралари бўлган соҳалардан бири пазандачиликдир. Ўзбек пазандачилиги ҳақида соатлаб гапириш мумкин. Аммо ўзга халқларнинг таомномасига назар ташлаган одам баъзида ҳайратдан ёқа ушлаши ҳам мумкин. Бизни ҳайратга солган шундай маълумотлардан бири баъзи халқларнинг таом тайёрлашда ишлатадиган масаллиғидир.

Маълумки, масаллиқларнинг энг тўйимли ва энг фойдалиси гўштдир. Ўзбек дастурхони ҳам ана шу жониворларнинггина гўшти билан безатилган. Аммо жаҳонда унчалик ёқимли бўлмаган ҳайвонларни ейиш одатига эга халқлар ҳам мавжуд. «Ёқимли бўлмаган» жониворларга қурбақа, калтакесак, чигиртка ва бошқа махлуқотлар киради. Буни қарангки, ана шу жониворлар жаҳоннинг анчагина халқлари учун энг лаззатли таом ҳисобланар экан. Хусусан, қурбақа гўштини ўзларининг энг тансиқ таомлари деб ҳисоблайдиган Бразилияда яшовчи ҳиндулар шу неъматдан бошқа нарса ейишмас, агар қурбақа гўшти топилмайдиган бўлса, бир неча кунлаб очнаҳор ҳам юраверишар экан. Қизиғи шундаки, қурбақахўрлар нафақат қабила бўлиб яшовчи ҳинду халқи, балки Франция, Италия, Япония, Хитой каби йирик мамлакатларнинг халқларида ҳам мавжуд. Янада ҳайратланарлиси, чорвачилик, паррандачилик, балиқчилик каби саноатлар ёнига 70-йиллардан бошлаб қурбақачилик саноати ҳам қўшилган. Ҳатто айрим давлатларда қурбақа гўшти консерваларини чиқарувчи корхоналар ҳам бор. Шундай корхоналардан бири Эроннинг Паҳлавий порт шаҳрининг ёнига қурилган. Бу корхона ҳар йил 200 тонна қурбақа консерваси ишлаб чиқаради.

Хўш, нима учун ушбу турқтаровати бир аҳвол махлуқ қатор халқларнинг севимли таомига айланиб қолди?

Бунинг асосий сабаби қурбақа гўштининг инсон учун нақадар фойдали эканидадир. Маълум бўлишича, қурбақа гўштида бошқа ҳайвон ёки паррандаларнинг гўштида бўлмаган фойдали моддалар бор экан. Абу Али Ибн Синонинг «Тиб қонунлари» асарида қурбақа гўштининг фойдаси батафсил ёзилган. Буюк ҳакимнинг ёзишича, қурбақа гўштини пишириб, зайтун ёғига қайнатиб ейилса, мохов ва турли газандаларнинг чаққанига даво бўлар экан. Шунингдек, қурбақа гўшти чиллашир деган хасталикни бартараф этишда фойдалидир.

Ҳозирги замон табобати томонидан ҳам қурбақанинг фойдали хусусияти аниқланган. Маълум бўлишича, қурбақа гўштида йод моддаси бор экан. Йод эса инсон вужуди учун ниҳоятда зарурий модда. Биз ҳар куни овқатга соладиган тузимиз ҳамда водопровод қувурларидан ичадиган сувимизда ҳам йод моддаси мавжуд. Агар инсон йодланмаган туз истеъмол қилиб, йод моддаси қолмаган сувни ичса, бўқоқ касалига йўлиқиши муқаррар. Туз кимёвий томондан йодланса-да, сув табиат томонидан йод билан таъминланади. Ўша таъминловчи — қурбақадир. Бу жонивор яшаган сув ҳавзаларида инсон учун зарур йод моддаси бўлади. Бундан ташқари қурбақанинг пашша, чивин, кана, ўргимчак сингари зарарли ҳашаротларни еб, бу билан табиий санитарлик вазифасини бажаришини ҳам унутмайлик.

Яна бир қизиқарли тафсилот шундаки, бир вақтлар ўзбеклар ҳам бу ғаройиб жониворнинг гўштини истеъмол қилган экан. Ҳатто ундан уй-рўзғор ишларида фойдаланганлар. Хусусан, хонадонларида ҳовузи бўлмаганлар кўзаларда сув сақлаш учун қурбақани «ёрдамга чақирганлар». Маълумки, кўзада узоқ вақт турган сувга чанг қўниши, пашша, ўргимчак тушиб қолиши, кун иссиғида сув буғланиб кетиши ёки илиб қолиши аниқ. Ана шу ҳолатларни бартараф этиш учун кўзадаги сувга қурбақа солиб қўйилган. Қурбақанинг ўзидан совуқ нафас чиқарадиган хусусияти бор. Қурбақа ётган сув худди бир парча муз ташлаб қўйилгандек совуқ ва хуштаъм бўлиб туради, ҳамда сувга биронта ҳашарот яқинлашолмайди. Топқир халқимиз музлатгичи бўлмаса-да, ўтмишда ана шундай йўллар билан рўзғор юритган.

Оламда қурбақадан ташқари яна бошқа жониворларни хуш кўриб истеъмол қилувчи миллатлар ҳам бор. Масалан, Гватемалада ҳиндулар калтакесак қовурдоқ деса ўзларини «томдан ташлайдилар». У ерда бозорларда калтакесак пишириб сотувчи майда хўракхоналар бор. Ҳар куни кўриниши этни жунжиктирадиган ана шу жонзотдан мўмай пулга эга бўлиб оладиган ҳиндулар ҳам бор экан. Шунингдек, илон гўштини истеъмол қилиш ҳам айрим халқларда оддий ҳолга айланган. Франция ва Италияда илон ейиш XV асрда авжига чиққан бўлса-да, Индонезияда бу судралиб юрувчи жонивор ҳамон энг лаззатли таом ҳисобланади. Австралияликлар эса тимсоҳ гўштини хуш кўришар экан. Мельбурн шаҳрида чорва гўштига қараганда тимсоҳ гўшти кўп ейилади.

Индонезиянинг айрим ҳудудларида ва Бирмада тансиқ таомлардан бири сифатида чигирткадан тайёрланадиган овқат шуҳрат қозонган. Бирмаликлар чигирткани ушлашлари билан чўпга тиқиб, оловга тутишар экан-да, кабоб қилиб пок-покиза тушираверар экан. Юнон тарихчиси Геродотнинг ёзишича, жуда қадим замонларда чигирткани Осиё халқлари ноиложликдан ея бошлашган: қишлоқ хўжалигига зарар келтирувчи бу ҳашарот кўпайиб кетган пайтда биронта экин майдони ҳам омон қолмас, натижада деҳқонлар ғиж-ғиж учиб юрган чигирткаларнинг ўзини тутиб ер эканлар. Шу-шу чигиртка осиёликларнинг кундалик таомига айланиб кетган экан.

Хайрулло НУРИДДИНОВ.

ШИНГИЛ ТАБАССУМ

Икки аёл суҳбатлашарди:

— Ўғлингнинг аҳволи қалай? — сўради биринчиси.

— Паганинига ўхшайди: нуқул ғижжакка ёпишгани ёпишган. Ўзингники-чи?

— Кампанеллага ўхшайди: ҳали у қамоққа тушади, ҳали бунисига.

***

— Нега йиғлаяпсан, жонгинам? — эр хотинини эркалади. — Ахир бир ойга кетаяпман-ку сафарга, бир йилга эмас.

— Биламан сени, — ҳиқиллади хотини, — бир ойга дейсану уч кунда қайтиб келасан.

***

Хотин эридан сўради:

— Нега никоҳ узугини тақмаяпсан?

— Шунақа иссиқдая! — деди эр.

Хотин қишда сўради:

— Энди нега тақмаяпсан?

— Шунақа совуқдая! — деди эр.

***

Аёл эрига эркаланди:

— Сени мен билан таништириб қўйган кишини эсларсан-а?

— Бу бир тасодиф эди холос. Биронтасини айблашга ожизман, — деди эр хўрсиниб.

Тоҳир ЙЎЛЧИЕВ.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

TV ХАФТАЛИК КЎРСАТУВЛАР

21 август – 27 август

ДУШАНБА, 21

ЎзТВ I

17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Ёшлик" студияси. "Тафаккур".
18.45 Футбол шарҳи.
18.55 "Ўзбектелефильм" фестивали: "Ватан ўғлонлари", "Тоғлар чорлайди". Премьера.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Мустақиллик одимлари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Озод юрт қўшиқлари". Мусиқий кўрсатув.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Мустақиллик одимлари.
21.30 Эълонлар.
21.35 "Мунозара оқшоми".
22.05 ЎзТВ хазинасидан. Комил Аваз. "Сақили наво". Видеофильм. 1-қисм.
23.35 Эълонлар.
23.40 — 00.05 "Ахборот".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Кўзмунчоқ".
19.00 "Тафсилот".
19.15 "Ибратли умр".
19.40 Шифокор билан мулоқот.
20.25 "Спорт-тайм".
20.55 — 22.55 "Аждаҳони маҳв этайлик". Бадиий фильм. 1 — 2-сериялар.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.20

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мультикарусель.
19.00 "Мусиқий танишув". Шуҳрат Воҳидов.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Батабат". Телефильм.
"ОМАД" таништиради:
20.00 Эълонлар.
20.05 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.55 "Жаҳон географияси".
21.45 Эълонлар.
21.50 Видео — "О".
23.30 Эълонлар.
23.35 "Курьер".
23.55 "... яна об-ҳаво ҳақида".
00.05 — 00.15 "Постфактум".

СЕШАНБА, 22

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Мустақиллик одимлари.
8.05 Комил Аваз. "Сақили наво". Видеофильм. 1-қисм.
9.35 Немис тили.
10.05 "Қишлоқ стадионларида".
10.30 "Ёзимиз соз ўтмоқда".
11.00 "Болангиз мактабга тайёрми?"
11.30 Ўзбек куйларидан концерт.
12.10 Шифокор экрани.
12.40 — 14.40 "Умидлар йили". Видеоканал.
***
17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 Мультфильм.
18.25 "Нон таъми".
18.55 "Ўзбектелефильм" фестивали: "Талабалар баҳори", "Нормурод Нарзуллаев". Премьера.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Мустақиллик одимлари.
19.55 Эълонлар.
20.00 Мусиқали драмалардан ария ва дуэтлар.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Мустақиллик одимлари.
21.30 Эълонлар.
21.35 "Олий таълим янгиланиш йўлида".
22.10 ЎзТВ хазинасидан. Комил Аваз. "Сақили наво". Видеофильм. 2-қисм.
23.35 Эълонлар.
23.40 — 00.05 "Ахборот".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
18.30 "Мультфейерверк".
18.45 "Табиат дунёси".
19.35 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
19.55 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.45 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.10 Видеогид.
21.30 "Теле-ателье-шоу".
21.40 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
22.20 — 24.00 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.30

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Севгим қўшиғимда". Киноконцерт.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Жаҳон ва биз".
21.40 "Уорлднет" телекомпаниясининг янгиликлари.
22.00 "Соккер-клуб".
22.45 — 22.55 "Би-Би-Си" янгиликлари.

ЧОРШАНБА, 23

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Мустақиллик одимлари.
8.05 Комил Аваз. "Сақили наво". Видеофильм. 2-қисм.
9.30 Янги алифбони ўрганамиз.
10.00 "Кичкинтой" студияси. "Қўнғироқча".
10.30 "Иқтидорлилар".
11.00 "Ишбилармон".
11.25 "Дилда васлинг". Мусиқий композиция.
12.05 — 14.05 "Ёшлик" видеоканали.
***
17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Навоийхонлик". Адабий кўрсатув.
18.45 Спорт хабарномаси.
18.50 "Ўзбектелефильм" фестивали: "Тошкентдан гапирамиз", "Усуллар парвози". Премьера.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Эълонлар.
19.55 Бевосита мулоқот.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Мустақиллик одимлари.
21.30 Эълонлар.
21.35 Ўзбекистон телевидениесида вилоят студияларининг кўрсатувлари. Экранда - Навоий вилояти.
22.15 ЎзТВ хазинасидан. Комил Аваз. "Сақили наво". Видеофильм. 3-қисм.
23.35 Эълонлар.
23.40 — 00.05 "Ахборот".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Кувноқ суҳбат.
19.00 "02" тўлқинида.
19.25 "Кинотриада".
20.25 "Тошкент оқшомида".
21.25 — 23.15 "Кинематограф".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45— 00.10

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Батилиман". Телефильм.
19.10 "Ўзбекистон. Автомобилсозлик: ҳозирда ва келажакда".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
"ОМАД" таништиради:
19.50 Мустақиллик одимлари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
20.50 — 23.50 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".

ПАЙШАНБА, 24

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!". Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Мустақиллик одимлари.
8.05 Комил Аваз. "Сақили наво". Видеофильм. 3-қисм.
9.25 Ўзбек тилини ўрганамиз.
9.55 "Ёшлик" студияси. "Фахрийлар — фахримиз".
10.40 "Ҳуқуқингизни биласизми?"
11.00 Мактаб ўқувчилари учун. "Дилдан куйлаб, ўйна кувнаб..."
11.30 "Кашф этилаётган имкониятлар".
12.00 — 14.00 "Маърифат" видеоканали.
***
17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Қойилмақом Гоша". Мультфильм.
18.25 "Янграсин шўх яллалар". Концерт.
19.00 "Ўзбектелефильм" фестивали: "Марғилон ипаги", "Нишона". Премьера.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Мустақиллик одимлари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Қишлоқ тадбиркорлари".
20.20 "Юзма-юз".
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Мустақиллик одимлари.
21.30 Эълонлар.
21.35 Бир асар тарихи. Ойбек. "Алишер Навоий".
22.35 Бир жуфт қўшиқ.
22.50 Эълонлар.
22.55 "Ёшлик" студияси. "Гап йўқ..."
00.10 — 00.35 "Ахборот".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
18.25 Мустақиллик одимлари.
18.30 "Омад" тақвими.
18.35 "Кўнгил".
18.40 "Муҳаббатга ошно қалблар!".
19.00 "Ишингиз бароридан келсин!"
19.10 "Теле-ателье-шоу".
19.20 Видео янгиликлари.
19.40 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
20.30 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.15 — 22.55 "Кинонигоҳ".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.05

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Романс кечаси".
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Дурдаршан" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
20.50 "Шалом!"
21.20 "Ўзбекистон — умумий уйимиз".
22.05 — 23.05 "Сахий хонадонда".

ЖУМА, 25

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Мустақиллик одимлари.
8.05 Немис тили.
8.35 Мактаб ўқувчилари учун. "Санъат ғунчалари".
9.20 "Китоб ва ҳаёт".
9.50 "Халқ ижодиёти".
10.20 "Ёшлик" студияси. "Онамнинг ўгитлари".
11.00 "Ҳаракатда баракат".
11.20 Жиззах вилояти Зафаробод тумани "Чўлқувар" ашула ва рақс ансамблининг концерти.
11.55 "Қирқ ҳунар ҳам оз".
12.25 — 13.55 Ҳ. Ҳакимов. "Минг бир кеча". Йўлдош Охунбобоев номидаги Республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
***
17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Янгиликлар.
18.10 "Жараён".
18.35 "Мен туғилган тупроқ".
18.55 "Ўзбектелефильм" фестивали: "Биз танлаган касб". Премьера.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Мустақиллик одимлари.
19.55 Эълонлар.
20.00 "Етти иқлим садоси". Халқаро шарҳловчилар давраси.
20.25 1-Марказий Осиё ўйинлари олдидан.
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Мустақиллик одимлари.
21.30 Эълонлар.
21.35 "Тараққиёт."
22.15 "Ҳофизлар хониш қилганда".
22.55 Ўзбек киносининг 70 йиллигига. "Маҳаллада дув-дув гап". Бадиий фильм.
00.30 Эълонлар.
00.35 — 01.00 "Ахборот".

ЎзТВ II
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 "Параллель".
19.00 "Ёшлар ижро этадилар".
19.30 "Кимга қанақа?".
20.15 "Билиб қўйган яхши".
20.40 "Самарали изланишлар".
21.10 "Бизнес-академия".
21.35 — 23.40 "Ўлган илонни бошини қўзғама". Бадиий фильм.

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
6.30 — 8.00
***
18.10 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 23.15

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
17.10 — 18.45 Туркия телевидениеси.
*
18.45 "Мультикарусель".
19.00 "Лосослар жумбоғи". Телефильм.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Ислоҳотларимиз тамойиллари".
"ОМАД" таништиради:
20.20 Мустақиллик одимлари.
20.25 Эълонлар.
20.30 "Санта-Барбара". Телевизион бадиий фильм.
21.20 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
21.40 "Компьютер — Осиё".
22.10 "Кулгига нима етсин!"
22.35 "Америка юлдузлари".
23.05 Эълонлар.
23.10 "Даракчи".
23.20 Эълонлар.
23.25 — 01.05 Видео — "О".

ШАНБА, 26

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Мустақиллик одимлари.
8.05 "Д. Д. Д. ва бошқалар". Спорт кўрсатуви.
9.05 "Ҳужжатли экран".
9.50 "Кутлуғ кун муборак, Ўзбекистоним!" Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг 3 йиллигига бағишланган видеофильм.
11.10 "Яшил чироқ".
12.10 "Ғазалхон ёшлигим".
13.10 — 15.10 "Маънавият" видеоканали.
***
17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 "Компьютер — шоу".
18.45 "Ўзбектелефильм" фестивали: "Мусаввир нигоҳи", "Той бола". Премьера.
19.15 Спорт хабарномаси.
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 Мустақиллик одимлари.
19.55 Эълонлар.
20.00 Ўзбекистон Давлат телерадиокомпанияси дуторчилар ансамблининг концерти.
20.30 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
20.40 Оқшом эртаклари.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ахборот".
21.25 Мустақиллик одимлари.
21.30 Эълонлар.
21.35 "Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак".
22.20 Футбол. Ўзбекистон чемпионати. "МҲСК" — "Пахтакор".
23.50 Эълонлар.
23.55 "Тунги ёғду". Дам олиш кинодастури.

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
9.00 "Мультфейерверк".
9.15 "Табиат дунёси".
10.05 "Хусусийлаштириш: қадам-бақадам".
10.25 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
11.15 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
11.40 Видеогид.
12.00 "Теле-ателье-шоу".
12.10 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.50 "Кинонигоҳ".
14.30 — 18.30 "СПОРТ ҚИТЪАСИ".
"Тошкент" студияси таништиради:
18.30 Болалар учун. "Табассум".
19.10 "Менинг кўчам".
19.25 "Пульс". Хабарлар.
19.40 Кичик дебют.
20.10 Рок-сеанс.
20.50 — 22.20 "Кинематограф".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
17.55 — 20.45
*
РОССИЯ ДАВЛАТ ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
20.45 — 24.00

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
10.00 "Ғофур, Ҳамза ва бошқалар..."
11.00 "Безнен мирас" (татар тилида).
11.40 "Рангинкамон" (тожик тилида).
12.25 "Қалбим кўри".
13.05 — 14.05 Болалар учун фильм. "Имтиҳонларга тайёргарлик".
***
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мультикарусель".
18.55 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.20 "Республикам менинг". Телефильм.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
19.50 "Кашфиётлар ва ихтиролар".
20.30 "ХБ" — хабар".
20.40 "Би-Би-Си" янгиликлари.
20.50 "Интерпартнёр".
21.30 "Бу ажиб дунё".
21.45 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.
21.55 — 22.55 "Деҳқон даладан қайтди".

ЯКШАНБА, 27

ЎзТВ I

6.00 — 8.00 "Ассалом, Ўзбекистон!" Тонгги дам олиш кўрсатуви.
*
8.00 Мустақиллик одимлари.
8.05 "Камалак". Болалар учун кинодастур.
9.15 "Кувноқ стартлар".
10.00 "Ёшлик" студияси. "Ватанимга хизмат қиламан".
11.00 "Сирли сандиқ". Телеўйин.
12.00 "Қўшиқларим сизга армуғон".
12.30 — 14.30 "Нурли келажак". Видеоканал.
***
17.55 Мустақиллик одимлари.
Кўрсатувлар тартиби.
18.00 Мактаб ўқувчилари учун. "Ўйла! Изла! Топ!"
18.55 Мультфильм.
19.05 "Ойнаи жаҳонда..."
19.25 Эълонлар.
19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида).
20.00 Мустақиллик одимлари.
20.05 Эълонлар.
20.10 Телевизион миниатюралар театри.
20.55 Эълонлар.
21.00 "Ҳафтанома".
21.30 Мустақиллик одимлари.
21.35 Эълонлар.
21.40 Теннис бўйича Ўзбекистон Республикаси Президенти кубоги учун Халқаро турнир.
22.10 "Якшанба оқшомида". Мусиқий кўрсатув.
22.50 — 23.20 "Ҳафтанома".

ЎзТВ II
"ОМАД" таништиради:
9.55 Мустақиллик одимлари.
10.00 "Омад" тақвими.
10.05 "Кўнгил".
10.10 "Муҳаббатга ошно қалблар".
10.30 "Ишингиз бароридан келсин!"
10.40 "Теле-ателье-шоу".
11.10 "Тропиканка". Телесериал (Бразилия).
12.00 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
12.45 — 14.25 "Кинонигоҳ".
***
17.00 "Совға".
17.30 "Салом, ёшлар!"
18.10 "Тошкент Давлат иқтисодиёт университети".
18.20 "Жаҳон географияси".
19.10 Эълонлар.
19.20 Видео — "О".
20.55 Эълонлар.
21.00 "Курьер".
21.20 "...яна об-ҳаво ҳақида".
21.30 "Постфактум".
21.40 "Эм-Ти-Ви" оҳанглари ва Эълонлар.
22.00 "Авто салон".
22.20 "Кулгига нима етсин!"
22.45 Эълонлар.
22.50 "Даракчи".
23.00 Эълонлар.
23.05 — 00.40 Видео — "О".

ЎзТВ III
РОССИЯ ЖАМОАТЧИЛИК ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ
18.00 — 21.50
*
21.50 — 23.25 ЎзТВ. "Валентина". Бадиий фильм.

ЎзТВ IV
ХАЛҚАРО ТЕЛЕКАНАЛ
9.00 "Эй! Тонгингиз хайрли бўлсин!". Мультфильм.
9.30 "Менинг кўчам...".
9.45 "Дарвоқе".
10.15 "Эртакларнинг сеҳрли олами".
11.55 — 12.05 "Ўзбекистон янгиликлари" (инглиз тилида).
***
17.10 — 18.40 Туркия телевидениеси.
*
18.40 "Мамлакатлар, воқеалар, одамлар".
19.05 "Мусиқий саёҳат".
19.30 "Ҳафтанома" (рус тилида).
20.00 "Хорижнинг биринчи элчилари". Тунис Республикаси.
20.45 "Би-Би-Си" янгиликлари.
20.55 "Дурдаршн" телекомпаниясининг кўрсатувлари.
21.55 "Чинсэн".
22.40 "Ҳамкорлик — тараққиёт нишонаси".
23.25 "Бу ажиб дунё".
23.45 — 23.55 "Си-Эн-Эн" янгиликлари.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР!

ТОШКЕНТ ШАҲАР ХАЛҚ ТАЪЛИМИ БОШ БОШҚАРМАСИ
10-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1995—1996 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЯККА БУЮРТМА ТИКУВЧИЛАРИ (лойиҳалаш ва моделлаш асосларини билган ҳолда 1—2—3 йил);
УЙ-РЎЗҒОР ЭЛЕКТР БУЮМ (музлатгичлар, кир ювиш машиналари, чангютгичлар ва ҳ. к.)ларни (3 йил);
ТАЪМИРЛАШ УСТАЛАРИ (3 йил);
ОШПАЗ-ҚАНДОЛАТЧИЛАР (2—3 йил);
МИЛЛИЙ ТАОМЛАР ОШПАЗ-ҚАНДОЛАТЧИЛАРИ (1 йил);
КЕНГ ИХТИСОСЛИ САРТАРОШЛАР (1 йил).
БИЛИМ ЮРТИГА 9—11 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТГА ЭГА 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДА БЎЛГАН ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
9-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар бепул овқат, кийим-бош билан таъминланадилар.
11-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар ойига 380—480 сўм нафақа билан таъминланадилар.
Билим юртига кириш ҳақида ариза директор номига ёзилиб, қуйидаги ҳужжатлар билан топширилади: туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, соғлиги ҳақида маълумотнома, турар жойидан маълумотнома, ота-онасининг иш жойидан маълумотнома, 6 дона фотосурат (3х4).
Билим юрти манзилгоҳи: 700098, Тошкент шаҳри, Собир Раҳимов тумани, «Қора-Қамиш — 1/2» даҳаси, 20-уй (42, 43-автобуслар, 27, 18-трамвайларнинг «МАКТАБ»; 10, 21, 25-троллейбусларнинг «ҚОРА-ҚАМИШ — 1/2» бекатлари).

КОРХОНАЛАР, ИДОРАЛАР, ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ, ИШБИЛАРМОНЛАР ВА ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА!

Ўзбекистон ногиронлар жамияти корхоналар, идоралар, ташкилотлар ва фуқароларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида «Шаҳристон» номли вокал-чолғу даста **ТАШКИЛ ҚИЛДИ.**
Сизларни байрам кунларида, тўйларда ва бошқа тадбирларингизда «Шаҳристон» дастаси ўзбек халқининг ҳамда жаҳон халқларининг жозибали ашула ва мусиқаси билан иштиёқ равишда хушнуд этишга тайёр.
Дастамизнинг хизматидан фойдаланганлар ногиронларнинг ҳаётига катта моддий ва руҳий ёрдам бериш билан уларнинг келажагига ўз ҳиссаларини қўшиб, олийжаноблик кўрсатишади.
Сизни сабрсизлик билан кутамиз!
Бизнинг манзилимиз: 700084, Тошкент шаҳри, Ғ. Мавлонов кўчаси, («Гидрометцентр» ёнида), 28-уй.
Телефонлар: 35-82-65, 35-73-87.
ЎЗБЕКИСТОН НОГИРОНЛАР ЖАМИЯТИ.

ТАШКИЛОТ

ПОЛИПРОПИЛЕН ЧИЗИМЛАРИНИ ПУЛ ЎТКАЗИШ ЙЎЛИ БИЛАН СОТАДИ,
Телефон: 22-50-20.

ТАШКИЛОТ

– «Sino —303» холодильниклари,
– «Симург» телевизорлари,
– «DAEWOO» видеоиккликлари,
– «386, 486 ДХ» компьютерлари,
– «Panasonic—130», 230, 500, 700 телефакслари,
– «Canon—300», 310, 320, 330 ксероксларини,
– телефон аппаратлари,
– калькуляторлар,
– «БК—1800», «БК—2300» кондиционерлари,
– биллурдан буюмлар, қандиллар,
– темир-бетон конструкциялар учун симлар,
– пахта тойлаш учун бандажлар,
– пахта бойлаш учун 4-5 мм.ли симлар,
– вентиляторлар,
– канцелярия моллари,
– иш кийимлари ва қўлқоплар,
– ДРЛ—400, 250 лампаларини

ТАКЛИФ ЭТАДИ.

Мурожаат учун телефонлар: 72-98-17, 79-47-74.
Манзил: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги кўчаси, 100-уй.

Тошкент вакцина ва зардоблар илмий-текшириш институтининг корхонаси
қорамоллик тизимига ишга қабул қилади.
Қабул танлов асосида ўтказилади.
Мурожаат учун телефонлар: 34-79-84, соат 8 дан 18.00 гача.
33-03-93, соат 20 дан 22.00 гача.

Биринчи Тошкент Давлат тиббиёт институти ректорати ушбу институтнинг Ички касалликлар пропедевтика кафедра ассистенти
Абдулворис АЛИДЖОНОВнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб марҳумнинг оиласи ҳамда яқинларига чуқур таъзия билдиради.

Тошкент давлат шарқшунослик институтининг жамоаси Ғарб тиллари кафедрасининг мудири
Маъсуда ШОҲИДОВАнинг
вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳуманинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги жамоаси вазирликнинг Ташқи алоқалар Бош бошқармаси масъул ходими Э. М. Умаровга отаси
Малик УМАРОВнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур ҳамдардлик билдиради.

Тошкент Давлат Техника Университети жамоаси «Саноат иссиқлик энергетикаси» кафедраси мудири, техника фанлари доктори, профессор Ж. Н. Муҳиддиновга волидалари
Апипа ая НОСИРОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент оқшоми
Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги
Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида рўйхатга олинган. Рўйхат сони ~ 10.
Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, ГСП, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Телефонлар: хатлар ~ 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича ~ 56-54-68, 32-56-66.
Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.
Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки "Тошкент почтаси" шаҳар почта корхонасининг фойдаланиш бўлимига ~ 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.
Ҳажми ~ 2 босма табоқ. Офсет усулда чоп этилади. Қоғоз бичими - А-2. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичи - 64690.
"Шарқ" нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: "Буюк Турон" кўчаси, 41-уй.
Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Буюртма--Г-- 0339 •Босмага бериш вақти 11.30. •Босмага берилди. 1 2 3 4 5 6.